

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 26 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-szoros petít sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Ryktér petít sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyetemi
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherczeg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, december 22.

Mai számunk főbb közleményei:

A szerb szerződéstől a bankprovizóriumig.
Visontal teleplezésel Lukács-Justh kábeltelekita-
sáról
Főpróba az uralkodásból.
A fegyházvirág hetedik búné.
Felfordulás Hunyadmegyében.

Ami nem „badarság...”

Arad, december 21.

Ritkán fér annyi igazságtalanság a betűkbe, mint a mikor, különösen a főváros lapjaiban a főszolgabírókról írnak. A falut sohase látott, a közigazgatásnak mélyére sohase nézett fantázia rögtön készen van a főszolgabíró rajzával: „a bőrkabátos és bőrelkü kényurral”, aki hatvan falu süvegelését követeli meg a négylovasáról, aki nagyobb és felelőtlenebb hatalom a maga járásában, mint az alkirály Indiában; a kinek lovaglóstóra előtt nincs semmi szent és semmi jog. A valóságban, az igazi életben pedig a főszolgabíró szürke hivatalnok, a kinek, — mondjuk ki: — az anyagi helyzete se mindig ad módot az uralkodásra és fenhéjazásra; alkalmazkodni kell fölfelé, a hol azt várják, hogy a járással rendelkezzen és lefelé, a hol megkövetelik tőle, hogy a központ jóakarátát a járással szemben megszerezze. „Elvárom Főszolgabíró úrtól” hangzik igen sok, szép rendeletben, „hogy a nép

sorsa iránt érdeklődik, az iskolázatlanok számát csökkenti, a közegészségügyre vigyáz, az iszákosság terjedése ellen küzdeni fog, hathatósan intézkedik a serdületlenek erkölcsi züllésének megakadályozására, propagandát csinál a fajbaromfitenyésztésnek, a selyemhernyó-tenyésztésnek, a méhészetnek, a népkönyvtáraknak, az erdőültetésnek, kosárfonó tanfolyamoknak, háziiparnak, — s ezenfelül az aktákat pontosan elintézte.” Dirigálni kell a járás községeit, a melyekben egyenként a községi jegyzőknek több hatalma van, mint neki. Az ugynevezett „basáknak” tehát, a kik komolyan veszik a hivatalukat, (s a legtöbben úgy veszik,) nem is egészen könnyű és irigyelni való a dolga, s ha van is hatalma, az nem igen szolgál az ő gyönyörűségére. És mégis folyton ütik a főbíró. S talán azért is olyan szép ez a hivatás, mert annyit ütik.

És ép azért, mert megértjük a főszolgabírák nehéz helyzetét s megbecsüljük azt a hivatást, amelyet az ország őserdőiben végeznek, — meg kell őket védenünk az általánosítástól. — Más az, amikor valaki ezt a hivatást balkézzel fogja meg. Mielőtt a hibát rákennék az egész vidéki közigazgatásra, magunk mondjuk ki: az a főszolgabíró, akiről szó lesz, vastag hibát, röstellini valót követett el.

Mladin Miklós eleki főszolgabíró ur a napokban ezt a végzést adta ki:

3702 - 1910. szám. Eleki járás főszolgabírájától.

Bíró Imre és társai nagykamarási lakások bejelentése a folyó hó 18-ra tervezett népgyűlés tárgyában.

Határozat. A bejelentést tudomásul nem veszem és bejelentőket a népgyűlés megtartásától büntetés terhe alatt eltűntöm.

Indokok: Bejelentők a napirendre kitűzték: 1. az állami iskola rendetlenségei megszüntetését, 2. az igazgató elhelyezése, 3. az elnök megválasztása, 4. a kultuszminiszter értesítése, 5. a jegyzőnek rendetlen eljárása. Hogy bejelentők ily badarságot a népgyűlés elé akarnak vinni, arról lesz tanúság, hogy ők az értelem oly alacsony fokán állanak, hogy nekik népgyűlést akkor sem lehetne engedélyezni, ha oly tárgysorozattal is állnának elő, mely a népgyűlés bírálata alá lenne bocsátható. Nem pedig, mert ily korlátozott felfogás mellett nincs meg a biztosíték arra nézve, hogy egy népgyűlést vezetni tudnának. Erről bejelentők 15 napon belül igénybe vehető felelősségi jogukra való figyelmeztetéssel, továbbá a községi előjárók értesítetnek, utóbbiak az ellenőrzés gyakorlása végett. Elek, 1910. évi december hó 14 én. Mladin Miklós, főszolgabíró.

Nincs kellemetlenebb, ha az embert olyasmittel védik, amitől semmit se tart s olyan módon védik, ahogy az az izlését feldöfi. Így van a mai társadalmi rend Mladin főszolgabíró ur jóakarátával szemben. Igazán nem értjük, mit tarthatott veszedelmesnek ebben a napirendben a közrendre nézve. Vagy rendetlen az az állami iskola, vagy nem; vagy hibás az

Karácsonyest az elmebetegeknél.

Írta: semphel Matzkó Lászlóné.

December havában volt, hogy nagynéném, dacára a zord, viharos időnek hozzánk jött. Sűrűn hullott alá a hó, melyet a dermesztő szél megfagyasztott és kavarta, csapkodta a levegőben, nem esoda tehát, ha szegény jó néni libegve és fáradtan dől a legközelebbi karosszékre.

— Ugy-e, ilyen időben, ilyen zord időben jönni, — szólt végre — de nem halaszthattam jöveteletemet, oly sürgős az. Szegény barátom írt ma, kinek leánya az itteni kórházban van mint elmebeteg, mennék el szerencsétlen gyermekéhez és figyeljem meg azon az estén, amelyen a karácsonyfa az elmebetegeknek lesz meggyújtva, vajjon észlelhető e rajta némi javulás. Különben minek beszélek annyit, itt a levél, olvasd.

És én olvastam a levelet, azt az egyszerű levelet, de melynek minden betűje, minden tövönása egy kínos sóhaj, egy fuldokló zokogás volt. Szegény leány! holnap tehát újból látni fogom. Vajjon külseje is oly szembetűnően változott e meg, mint elméje? Pedig de szép, de kedves leányka volt. A múlt évi szüreti mulatságon láttam utoljára, amint paraszt leánynak

öltözve, vőlegénye karján oly boldog volt. Ki hitte volna akkor, hogy az a szép, gazdag, boldog teremtes rövid időn belül a legnyomorultabb teremtesé lesz a világnak? És mily hamar érte utól a szerencsétlenség! A mulatság után pár hétre, amint végig ment N. város utcáján, megállt egy kirakat előtt, melyben éppen egy gyönyörű kelengye volt kiállítva. Menyaszony volt ő is, megnézi tehát, dacára a kellemetlen szélnek, mely éppen fújt, a szép fehéreneműt. Feje fölött és kirakat körül koszorukat lengetett a szél és lám, amint feszült figyelemmel nézi a szép himzést és csipke betéteket, gyönyörű menogramokat, az egyik szép nefejejes koszoru leoldódott a szegéről és reá esik, éppen a nyakában akadt meg. Persze, hogy megijedt és a kereskedő, ki ezt látta, segítségére sietett. Bement tehát az üzletbe, a koszorut levették nyakáról, melynek egyik kiálló drótja arcát is megsértette. De végre is nem volt nevetséges dolog ily csekélység miatt annyira megijedni? Dehogyan nem és vigan felnevetve, az ijedt kereskedőt egészen megnyugtatta. Haza érve, édesanyja és testvérei kérdéseire, miért sebes az arca, mesélgynya mondta el az esetet. A sebet kis karbolvizzal dörögölte meg, nehogy elmérgesedjék, ha esetleg a drót rozsdás volt.

Már-már ebédhez akarnak ülni, midőn esengetés hallatszik és alig pár pillanat múlva belép a sürgönyhordó, táviratot tartván kezében. A távirat B. pusztáról jött, tehát Gyula, a vőlegény táviratozott szeretett jegyesének. Nem újdonság ez nála, gyakran küld ő táviratot, hja, ilyen a szerelmes ember. Fel is bontja rögtön, de a következő percben egy velőt rázó sikoltás és mielőtt környezete megakadályozhatná, eszméletlenül vágódik a padlóra.

Gyula 10 órakor lebukott lováról és szörnyet halt.

Es volt a rövid távirat, ez vette el a szegény leány eszt. Szörnyű lázas hetek után mint csendes elmebeteg hagyta el az ágyat. Szomorúan andalogva a kertben a virágokat mind leszakasztotta, koszorukat kötött belőlük és nyakába akasztva azokat, jár-kei föl és alá.

„Gyulának viszem”, — ez a két szó hangzik el csupán ajkairól. A csinált virágokat is a kalapokról leszedegette, mert mind mind leil neki, de különösen a szép nefejejeset szereti oly nagyon.

És az édesanyja? — Ab, annak hiába mondják vigasztalva, van még több gyermeke is, nyugodjék meg a változhatatlanba. Az anya nem bír felejtetni, sőt ellenkezőleg, mint-ha még jobban fájna neki, ha végignéz többi

igazgató, jegyző vagy nem. Ha igen, akkor joga van akármelyik nagykamarasi embernek azt szövé tenni, ha meg nem igaz, akkor indítsák meg Biró Imre és társai ellen a legkeményebb, legridegebb rágalmozási pört, amelynek ítélete annál súlyosabb, mert közhivatalnok becsületéről van szó.

A végzés fogalmazásbeli pongyolaságairól nem akarunk szólni. Bizonyos, hogy a háromnapos közigazgatási gyakornok esiszoltabban adná ki a legjelentéktelenebb referátát: de ez elvégre külső alak. A súlyosabb hiba az, hogy hiányzik belőle a hivatalos tárgyilagosság, amely a főszolgabíró urat Biró Imre és társaival szemben (akiket nem ismerünk) ép úgy kötelezi, mint például fölöttes hatóságával szemben. Mi, ismételjük, nem ismerjük Biró Imrét és társait; a főszolgabíró bizonyára ismeri, hiszen a járásához tartoznak. Betűkből azonban mi is tudunk olvasni, s kénytelenek vagyunk megállapítani, hogy a végzésben említett sorrend egyáltalán nem tesz tanúságot arról, hogy a bejelentők az értelemnek olyan alacsony fokán állanak. Hogyan? Aki az iskola ügyeivel foglalkozik, az mindjárt analfabéta, sötét agyu és tudatlan?

Ezeket a sorokat nem a népgyűlés bejelentőinek érdekében, vagy azok sértett önértetének helyreütése céljából írjuk. A népgyűlés elmaradt s ez magában nem jelentene országos bajt. De ez a végzés alkalmas arra, hogy megint az összes főszolgabírákat vonják olyan vádak, föltevések alá, amelyeket ők meg nem érdemelnek s amelyek nem is állanak meg. Ennek a végzésnek még egy hibája van: olyan jól fogó pazar anyaga az izgatásnak, hogy annál különbet nem is várhatnak azok, akiknek az izgatásra szükségük van. — Már pedig az a főszolgabíró, a ki járásának egy községét az

elégedetlenség, az izgatás ilyen példájául dobja oda, félreismeri a maga kötelességét. S még mielőtt az agitáció azt mondaná erre, hogy „ez a magyar közigazgatás”, „ez a magyar főszolgabíró” s ezek „a polgári társadalom védői”, — ki kell mondanunk: nem, ez egy főszolgabíró, a magyar közigazgatásnak egy aktája, s óvja meg az isten a polgári társadalmat attól, hogy akár ez a főszolgabíró, akár másik még több ilyen aktával a védelmére siessen.

A szerb szerződéstől a bankprovizóriumig.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, december 21.

A képviselőház mai ülésének vége egy kis meglepetést hozott a parlamentnek. A szerb kereskedelmi szerződés becikkelyezéséről szóló törvényjavaslat vitáját ugyanis a kormány megszakította és hirtelen benyújtotta a hathetes bankprovizóriumról szóló javaslatot. Mindez vita nélkül történt meg és a meglepetés, amelyet különben is sejteni lehetett, nagyobb emóciókat nem okozott.

A vita ma is langyosan folydogált. Mezőssy Béla volt államtitkár és Baross János mondotak hosszabb beszédet.

Részletes tudósításunk a következő:

Kabos Ferenc alelnök 10 óra után nyitja meg az ülést. Irományok bemutatása és jegyzőkönyv hitelesítése után felolvassák, hogy Ivánka Imre a galaci véres bíróságot, Ugron Gábor a kolozsvári Rákoczy billikom, Harszár Károly a megszokott tizenhárom huszár dolgában interpellációkat jegyeztek be. Ezenkívül két interpelláció maradt a múlt ülésről: Szmezsányi György és Ivánka Imre interpellációja.

Elnök javaslatával szemben Abraham Dezső indítványozza, hogy a Ház nem egy órákor, hanem fél egykor térjen át az interpellációkra.

A Ház az elnök javaslatát fogadja el.

Elnök ezután jelentést tesz az országgyűlési naplónak Polónyi Géza tegnapi felszólalására történt kiigazításáról. Polónyi ugyanis kifogásolta, hogy a földművelési miniszternek az argentinai husra vonatkozó kijelentése hiányzik a naplóból.

Következett a szerb kereskedelmi szerződés tárgyalásának folytatása.

Kovács Gyula (gazdapárti) a javaslat kapcsán az állattenyésztés fejlesztéséről szól. Teljesen egyetért Piskuez Jánossal abban, hogy a husdrágaság megoldásának egyetlen eszköze osakis az állattenyésztés helyes irányba való terelése. A kisgazdákat kell főleg támogatni az állattenyésztésben. Tőkéhez kell juttatni a kisgazdákat, mert a tenyészállatok beszerzéséhez pénz kell. Foglalkozik ezután az argentinai husbehozattal, amelyet a legnagyobb mértékben elítél. Őt Serényi miniszter nyilatkozata nem elégíti ki. Mondják ki nyíltan, hogy több huszt Argentínából nem engednek be. A javaslatot nem fogadja el, mert az sérti a gazdák érdekeit.

(Mezőssy Béla beszéde.)

Mezőssy Béla azzal kezd, hogy az agráriusok a Házban sohasem léptek fel agresszív módon, mert arra szükségük nem volt. Az agráriusok sokszor részesülnek támadásban, a gyáriparosoknak a Ház előtt fekvő memorandumja is tartalmaz támadást. A gazdák jól tudják, hogy a védvámokkal az ipart és mezőgazdaságot egyaránt meg lehet védeni. A gyáriparosok ezzel szemben türelmetlenek s az a törekvésük, hogy a kisgazdák között teremtsenek ellentéteket. Pedig az érdekellentét sokkal nagyobb a gyáripar és a kisipar között. Nem szabad megzavarni az összhangot az egyes termelési ágak között. A nagybirtokok kezdenek széteszani. (Helyeslés.)

Sándor Pál: Hogy helyeselnék, ha nagybirtokról van szó.

Mezőssy Béla: A nagybirtokok széteszlanak és új kisbirtokok keletkeznek, amelyek sokkal jobban rávannak szorulva a védvamos rendszerre, mint a latifundiumok. A kisgazdákat támogatni kell, mert ezek kezében fekszik Magyarország jövője. A miniszter ismételtén kijelentette, hogy nem engedi meg az argentinai husbehozattal, a most is utban vannak a husz

gyermekén és látja, hogy ő, az a kedves „ő” hiányzik és régen porlad a hideg föld alatt.

*

De hadd térjek végre a tulajdonképpeni tárgyra. Tehát másnap 6 órákor este elmentünk a kórházba. Nagynéném a kedves nővér Fioriánát kereste fel, kit évek óta ösmert és ki elvezetett minket az első emeleti társalgó terembe, ahol a gyönyörű karácsonyfa fel volt állítva. A terem egyik oldalán székek sorakoztak, amelyeken a vendégek foglaltak helyet, míg a terem másik oldalán levő padok a betegek részére voltak föntartva. Egy remek Beethoven is állt a karácsonyfától jobbra, melyben az alakok egy nagy művész kezéből kerülhetek ki, mert első pillantásra azt hittük, élő emberek. Különösen Sz. József magas alakja, amint az istálló háttéréből mintha előre akarna lépni, oly megszólamlásig hű volt és anynyira hasonlított a szerencsétlenül járt Gyula vőlegényhez, hogy ajkaimról akaratlanul is a meglepetés hangja szállt fel.

Istenem, ha a szerencsétlen leány bejön és észreveszi a nagy hasonlatosságot, mi lesz akkor? Felkeltem, hogy majd figyelmeztetni fogom erre valamelyik apácát vagy ápolót, de késő volt, mert e perben nyílt a mellékhajtó és jöttek a szerencsétlen teremtesek az orvosok és

apácák sorfala mellett. Szemeim csak a mi betegünket keresték, ki végre az 5 ik sorban jött egy szelíd arcú apáca mellett. Az apáca kezénél fogva vezette és épen szemközt a kriptával állottak meg.

Szívem hangosan dobogott és egyik kezemmel az előttem levő székbe fogódtam göröcsösen, míg másik kezemben nagynéném kezét szorítottam.

A szegény leány arca, szép vonásai alig változtak, sőt talán szebb volt, mint valaha. Az a szomorú, mozdulatlan, majdnem márványszerű arckifejezés megneemesítette vonásait. Szemei, mintha a messze távolt keresnék, inkább szórakozottaknak látszottak és nem volt bennök, mint sajnos a többi betegen volt, az a sajátos bamba, vagy vigyorgó tekintet.

A mint végre a betegek már mindannyian benn voltak a teremben, egy, körülbelül 40 éves nő előlépett és egyszerű, rövid beszédet tartott. Egyike a legjobb betegeknek volt, a kin csak néha tört ki az elmezavar.

Az asszony beszéde után a főorvos, ki egy szerszám a kórház igazgatója, szólt nyájasan a betegekhez. Minden beteg részére volt egy kis csomagja, melyeket széjjelosztott.

Az egyik beteg, amint felnyitotta a csomagját és benne a kedves szalagjait meglátta,

kacagott, tapsolt örömeiben és nem telt bele két perc, nyakáról, derekáról függött a sok tarka barkaság.

A másik beteg pedig boldog volt, ha valaki közelébe férközhett, mert azt irgalmatlanul leköpte és köpködött lassan a főorvosra is, míg az a csomagot átadta neki.

Mind nagyobb és nagyobb lett a lármá, hadonászás, majd macskanyávogás vegyült a zivajba s íme az egyik sarokban ül egy körülbelül 14 éves leányka és nyávog irgalmatlanul: rögeszméje szegénykének, hogy ő egy kis cica. Mást nem akar enni, mint tejet és azt is csak úgy tányérból nyelvélvel felnyalogatva.

Az iszonyat, a szánalom érzelme fog el és alig hallgattatják el a kis leányt az egyik oldalon, éles sikoltás remegteti meg a levegőt a kriptá előtt. Mindenki eda néz a lám a mi betegünk csakugyan észrevette szent Józsefet. Az első sikoltás után két lépést a kriptá felé tesz, majd fejéhez kap, aztán mintegy magyarázatért esdve, néz körül, megtántorodik, de az örök mellette állanak, felfojják és visszik ki. Az ajtót maga a főorvos nyitja ki és ő is siet ki velök.

Egy perc műve volt az egész. A sikoltás a többi betegre is hatott, sokkal csendesebbek voltak most, de én úgy vágytam ki,

szállító hajók a triestti kikötő felé. Nincs megelégedve a miniszter nyilatkozatával. Ugy lát-szik, hogy új vámpolitikai rendszer vonul be, amely a kötött nemzetközi szerződések megtartását az utca hangulatától teszi függővé. Mi is fel tudunk vonultatni száz és ezer kisgazdát akik követelni fogják, hogy szállítsák le az új ipari vámokat. Akkor nekünk lesznek olcsó iparcikkaink, Ausztriának pedig lesz olcsó argentinai husa. Aerenthal és Weizsacker eleget panaszkodtak, hogy milyen nehéz a koalíciós kormánnyal tárgyalni, a mostani kormány azonban méltányos és ildomos. A kormány részéről a szerződés kapcsán néhány nappal továbbra húzódo vitát már obstrukciónak minősítik. Helytelen megítélés a dolgoknak. A javaslat teljes megvilágítása országos érdek. Végül reflektál azokra a szemrehányásokra, melyeket Hieronymi a titkos szerződés dolgában tett.

Hieronymi Károly: Nem tettem szemrehányást, csak konstataáltam.

Mezőssy Béla: Ha közjogi szempontból ki fogás alá eshet ez a szerződés, feltétlenül mentesül szolgálhat az, hogy a titkos szerződés a magyar mezőgazdák érdekeit rendkívül megvédi. Különben se tegyen a miniszter szemrehányást a koalíciónak, mert ha Lukács László, aki mint egy komisszár egy esztendőig propagálta az „önálló bankot”, most pedig a legdühösebben védi a közös bankot. A miniszterelnöknek pedig, aki a készfizessekkkel jött, igazán nincs jogcíme a arra, hogy elődeinek szemrehányást tegyen. A javaslatot elfogadják.

(A többi szónok.)

Szünet után Baross János szólalt fel. Két kérdéssel óhajt foglalkozni. Az egyik az argentinai hus behozatala, a másik a szerbiai élő állatok korlátlan számban való behozatala. Azok a szaktanácskozások, melyek Bécsben és Budapesten az argentinai hus behozatala és a szerb élőállatok ügyében felvetettek, azokkal a parlamentnek komolyan kell számolni. A vámok túlmagasság és most már a gabonavámsot is le akarják szállítani. Az egész nem egyéb, mint harc a vámpolitika ellen.

Baross beszéde után elnök bemutatja előbb a főrendiház üzenetét az elfogadott törvényja-

vaslatokról, aztán a miniszterelnök indítványára a Ház elhatározta, hogy félébeszakítja a szerb kereskedelmi szerződés tárgyalását és a bankprovizóriumot veszi elő már a holnapi ülésen. Mindez vita nélkül történt. A Ház ezután áttér az interpellációk tárgyalására.

(Interpellációk.)

Szmrecsányi György ismertet a kivándorlók pénzküldeményei körül az amerikai zugbankárok által elkövetett visszaéléseket. Szóvá teszi, hogy az „Adria” tengelhajózási társaság igazgatóságának két tagja helyet foglal a kivándorlási tanácsban is. Ez az összeférhetetlenségi törvénybe ütközik. Mindjárt meg is teszi összeférhetetlenségi bejelentését a két tag, Lánzy Leó és Lévy Lajos báró ellen.

Ivanka Imre a fővárosi középítkezések körül elkövetett visszaélések és a galici véres bíróválasztás miatt interpellál.

Ugron Gábor a kolozsvári unitárius egyház tulajdonában levő Rákóczi serleg eladása ügyében interpellál. A serleget az egyház 100.000 koronáért felajánlotta a Nemzeti Múzeumnak, most azonban a frankfurti Rotshildnak akarják eladni, aki 200.000 koronát ígér érte. Kéri, hogy a miniszter gondoskodjék a király főfelügyeleti jogának érvényesítéséről és készítsen törvényjavaslatot az egyházi műkincsek elidegenítési tilalmáról.

Mádi-Kovács György az udvardi képviselőválasztáson elkövetett erőszakosságok dolgában ferjeszt elő interpellációt a belügyminiszterhez. Az ülés háromnegyed három után ért véget.

Berzeviczy vaskoronarendet kapott. A hivatalos lap mai száma a következő királyi kizíratot közli:

A Személyem körüli magyar miniszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére Berzeviczy Albert belső titkos tanácsosnak, a magyar országgyűlés képviselőháza elnökének, a közpályán sok éven át szerzett kiváló érdemei elismerésül, I. osztályú vaskorona rendemet díjmentesen adományozom. Kelt Bécsben, 1910. évi december 14-én. Ferenc József s. k. Gróf Khuen Héderváry Károly s. k.

szomorú helyről. Még egyszer végig néztem a szerencsétlen tömegben és ott az első padsorban, mindjárt elsőnek ült elegáns fekete ruhába öltözve egy ur. Tartása is, dacára elmezavarának, rögtön elárulta, hogy előkelő nő lehet. Kezeire néztem le, melyek mindegyikén egy helyes zacskó volt, olyan zöld pénzes zacskók bekötött szájjal. Jobban néztem rá és az egyik zacskó duzzadtabb volt mint a másik. Ugy mérlegelte azokat kezeim, mintha tudni akarná, melyik a nehezebb.

— Ki lehet az ott a pénzes zacskókkal a tenyerein, — kérdeztem a legmélyebb sajnálkozás hangján nagynénemtől, de helyette egy előttem ülő idősebb ur. felelt.

— Az a szerencsétlen Nyirey Kálmán, Nyirey kapitány felesége. Ha érdekli önöket szomorú sorsa, úgy mehetünk innen és majd utközben emondom történetét.

Persze, hogy érdekel ilyesmi, fel is állottunk rögtön és követtem kifelé és lassan haladva a távolabb eső szálló felé, kezdé elbeszélését.

— Nyirey kapitányné az én sógornóm. Öcsém felesége, ki szerencsétlen helyzetét a most oly nagyon felkapott „jour”-ok pletykáinak köszönheti. Hja a pletyka ez a vegyülete a kárörömnök, rosszakaratsnak és irigységnek, de sok embernek áta alá már boldogságát és

kergette a korai halálba, vagy ami még rosszabb, az élőhalottak közé. Ilyen áldozat az én szerencsétlen sógornóm is. Korán árvaságra jutván, az 14. zárdába került, hol okosságával, jó szívével igazi kedvenc lett. Így szerette őt mindenki, ki nagy vagyona, előkelő származása dacára, büszkeséget nem ismervén, nőtt fel. Nagybátyja egyszerűsággal gyámja is volt, de agglegény lévén, társalkodónót rendelt melléje, midőn a zárdából kikerült.

Hasonló ilyen gazdag leány volt N. városban Gádó Elinór is. Annak a szülei még éltek, de az gögös, fenhéjazó teremtes volt. Vagyontól, szépségtől elbizakodva, csak játszott a fiatalemberekkel és fivérémet is, bár szívesen vette, ha a legszebb titot ment vele, mégis egy ízben igen megsértette.

E perőtől kezdve fivérem került a hű teremtes és a bájos, magyumuveltségű Margittal foglalkozott és el is vette.

Boldogságuk leirhatatlan volt, különösen, midőn egy évre az esküvő után egy kis kedves leány mosolygott feléjük.

Következett a nyár és öcsémnek részt kellett vennie a hadgyakorlatokon, megbeszéltek tehát feleségével, hogy míg öcsém a hadgyakorlatokon lesz, felesége a babával és dajkával egy Balatonparti fürdőben fognak nyaralni. Margit tehát elment bucsuzni társnőitől. Leg-

Főpróba az uralkodásból.

— A trónörökös első szereplése. —

Távirati tudósítás.

Arad, december 21.

A magyar politikai világ a legnagyobb figyelemmel tekint a december 28-án Budapesten végbemenő esemény elé. Tudvalevőleg az e hónap 28-án Budapesten összeülő delegációt Ferenc Ferdinánd trónörökös fogja megnyitni. Ez lesz legelső közjogi szereplése a magyar trón várományosának. A politikusokat most az a kérdés foglalkoztatja leginkább: kinek az akaratából történik mindez? Hitelesnek látszó helyről azt jelentik, hogy a trónörökös önmaga ajánlkozott a fel-ségnél erre a szerepre és a király örömmel fogadta el ezt a helyettesítést.

A trónörökös szereplésével összefüggő eseményekről ezeket jelentik nekünk:

A trónörökös ajánlkozása.

Budapestről jelentik: Ferenc Ferdinánd trónörökösnek a delegációban történő szereplése még ma is élénk beszélgetés tárgya a politikai életben. A dolog előzményeiről és okairól illetékes forrásból a következőket jelentik:

— Amikor felmerült az a gondolat, hogy a király nem jöhet el Budapestre a delegáció megnyitására, maga Ferenc Ferdinánd trónörökös ajánlkozott erre a közjogi funkcióra. Ez tehát az 5 legsajátabb ténye és szándékát mind a király, mind a két kormány a legnagyobb örömmel fogadták. A trónörökös azonnal kinyilatkoztatta szándékát, amint értesült róla, hogy a király nem óhajt most Budapestre utazni. Így tehát természetesnek látszik, hogy az iniciativa nem a kormány, hanem a trónörökös részéről történt.

A megnyitás alkalmával szokás szerint a delegáció elnöke fogja üdvözlölni a trónörökösöt, de hogy a megnyitó beszédekben bármely irányban valamely különös jelentőségű enunciació foglaltatnék, arról nem lehet hallani és nem is valószínű, hogy ilyesmi történjék.

előbb N. főhadnagyékhöz ment, kiknél éppen vendégek voltak és a lugasban élénk beszélgetésbe voltak merülve. Már csak egy-két lépést kellett volna tennie, hogy észrevehesse a társaság, midőn nevét hallotta kiejteni.

— Ah, a Nyireyné, azt a férje csak pénz miatt vette el. Gádó Elinórtól magától tudom, hogy Nyirey tulajdonképpen Elinórba volt szerelmes, de mert a Margit mérlegtányérja — és kezével fel és aljátáztott, — nehezebb volt, mint Gádó Elinór elvette tehát Margitot, feláldozva szerelmét.

Szegény sógornómnek ennyit hallani éppen elég volt. Öcsém a rajongásig szerette, iszonyu csalódás volt ez tehát rá nézve, hogy férje mást szeret, ő pedig csak egy eszköz és holthaltvánnyan lépett a megijedt társaság elé.

— Mindent hallottam. Férjem baltenyérén van tehát Gádó Elinór pénze, míg a jobbja az én pénzem. Melyik is nehezebb és kezeivel játszott, mint aki valaminek a súlyát mérlegeli, aztán szomorúan maga elé nézve, távozott minden köszönés nélkül. Haza érvén, alig vette észre férjét, gyermekét, annyira elmerült gondolataiba. A azokatlan viselkedésről öcsém gyöngéden átolelta és aggódva kérdezte tőle:

— Van valami bajod talán? hiszen oly hidegek kezeid is.

— A pénztől, a hideg pénztől, — válaszolta

Nem érdektelen megemlíteni, hogy a király, mint több külső körülmény is mutatja, jelentős különbséget tesz az országgyűlés és a delegáció megnyitása között. Így egyebek között az országgyűlés megnyitása alkalmával a trónbeszédet feltett kalppal ülve olvassa, fel, míg a delegációt állva, kalpag nélkül fogadja. Olyan ez, mint egy nagy audencia. Ebből látható, hogy a király maga is igen nagy különbséget tesz az országgyűlés és a delegáció megnyitó trónbeszédek között.

Arról, hogy a trónörökös tiszteletére hivatalosan díszes fogadtatást rendeznének nincsen szó. A fogadtatást a polgárság érdeklődése, és lelkesedése tehát esetleg ünnepesebbé a szokottá. Érdekes egyébként megemlíteni, hogy a Házban a kormánynak azt az indítványát, hogy a holnapi ülésen a szerb kereskedelmi szerződés megkötésével a bankprovizóriumot vegyék elő, hír szerint azért fogadták el egyhangúlag és vita nélkül, mert az ellenzéknel is kedvező hangulatot teremtett a trónörökös elhatározása.

A miniszterelnök nyilatkozata.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök azt jelentette ki, hogy a trónörökösnek a delegáció előtt való megjelenéséről szóló hírek igazak.

— A trónörökös a király képviselőjében jelenik meg, — mondta.

— Lesz valami külön szertartás?

— Nem, a delegációk fogadtatása ugyanazon udvari szertartás szerint megy végbe, mint mikor ő Felsége fogadja a delegációkat. A delegáció elnöke a beszédet a fenséghöz intézi, kérve, hogy a delegáció üdvözlését és hódolatát juttassa a felséges ur elé. A trónörökös, mint a király képviselője, válaszol.

Felhívatalba jelentés.

A Bud. Tud. ma délelőtt a következő jelentést adta ki: Illetékes helyről közlik a Bud. Tud.-val, hogy Ferenc Ferdinánd főherceg trónörökös az e hó 28-ára Budapestre összehívott delegációk megnyitására Budapestre érkezik és a budavári királyi várpalotában száll meg. A trónörökös megérkezésének időpontja eddigelő véglegesen nincs megállapítva s ennek következtében még abban sem történt megállapodás,

zavart tekintettel, — látod ezen a kezemen van Adó Elinór pénze, ezen pedig az én pénzem. Mond, melyik a nehezebb?

— De Margit mit beszélsz, nem értelek, — szólt öcsém gyengéden simogatva hátra dus haját, mire egy kicsit lecsillapodott és elmondta, hogy mit hallott a főhadnagyéknál. Lassan-lassan azonban mindig jobban belemélyedt gondolataiba, alig evett és mihelyt szót tehetett, varrt kis szecskókat és méregette szokat tenyereire. Hiába utazott vele férje, vitte szórakozni, nem használt semmit. Elhoztuk tehát ide, hátha az új környezet, gyógy mód elősegíti javulását, de a malátottak után kevés eredményem. Hallották mint köhög? És milyen sovány szegényke. Holnap meglátogatom, beszélek vele és ha a legesekélyebb jelét vessem észre annak, hogy baba vágyódik, viszem rögtön férjéhez, kicsiny gyermekéhez.

Ezt mondván éppen a szálló elé értünk és kezét nyújtva vonagló ajakkal folytatta:

— Szívvel kívánok önöknek jobb karácsonyt, mint a mienk. Bizony sokan vannak, kik a karácsonyfa lángoló gyertyáscskáin át oly sok reménnyel, boldogsággal tekintenek a jövőbe és nem gondolnak arra, mily mély seb lehet ott, hol mint az én öcsém is, dacára annak, hogy férfi és katoná, oly elkeseredetten fel-felzokog. Isten velök!

hogy a trónörökös a delegációk tagjait mikor fogadja.

A szociáldemokrata tüntetése.

Budapestről jelentik: A szociáldemokrata párt ma este elhatározta, hogy e hónap 28-án, a trónörökös érkezésének napján tüntető népgyűlést és felvonulást rendez. A gyűlésen Kunfi Zsigmond beszél a dinasztia és az álltanos választójog címen. Ezen a napon röpiratot is adnak ki s abban foglalkoznak a trónörökös szereplésével.

Visontai leleplezései a Lukács-Justh kabinet alakításáról.

A Szegedi Napló felelős szerkesztője felkereste a szegedi államfogházban Visontai Soma dr. udvari tanácsos, volt országgyűlési képviselőt, aki előtte a parlament indemnítási vitájával kapcsolatban érdekes nyilatkozatokat tett a Justh Gyula és Lukács László között annak idején folyó kabinetalakítási tárgyalásokról. Visontai részt vett a tárgyalásokban s mint közvetlenül beavatott politikus, sok új részletet mondott el, s több már ismeretes részletet hiteles formában adott elő. Különösen aktuálissá teszik Visontai nyilatkozatainak közlését Batthyány Tivadar grófnak a képviselőháza pénzügyi bizottságában olyan bankprovizórium mellett való állásfoglalása, amely alatt megalkotnának sz. általános választójog s aztán a népparlament döntene a bankkérdésben.

Megvédelmézi e leleplezéseiben Visontai Lukács Lászlót azon vád ellen, hogy Justhék előtt az önálló bank elvi hívének vallotta volna magát. Elmondja Visontai azt is, hogy mi volt a királyhoz juttatott rejtelmes második memorandum, amelyet a király Justh elé tárt.

Visontai Samának érdekes nyilatkozatai a következőleg hangzanak:

Midőn Lukács első ízben jelent meg mint homo régus, tárgyalásokba becsákozott. Kossuth Ferencet, akinek előadta, hogy egy átmeneti függetlenségi kabinet létesítését vette tervbe, amelynek azonban a király bizalmiférfiaként több 67 es miniszter is tagja leti volna. Kossuth és Apponyi már eleve ellens nyilatkoztak Lukács akciójének, míg Justh és hívei azt kívánták, hogy tárgyalást kezdjenek Lukácssal. Justh értekezletet is hívott egybe, amelyen Lukács is megjelent, s ott a párt részére a király írást foglalt üzenetét hagyta Justhnél. Ekkor a tárgyalások meghiusultak, mert Lukács a bankkérdésben semmi koncessziót nem tett.

Lukács másodszor is jött, ekkor már mint designált miniszterelnök s a Justh-párttal lépett érintkezésbe. A tárgyalások folyamán két fontos pont eszesedett ki: a bank és a választójog kérdése. Lukács hajlandónak mutatkozott a választójog kérdésében a Justh-párt álláspontját akceptálni, a bankkérdés megoldásánál pedig Lukács, dacára annak, hogy sohasem vallotta magát egy percig sem az önálló bank elvi hívének, hajlandó volt oly közeledést mutatni s erre a királyt is megnyerni, amely a Justh-párt álláspontjának nem derogál, s az önálló bank létesítésének útját nem torlaszolja el, sőt ennek lehetőségét is biztosítja. Justhnak volt egy formulája, amely szerint a függetlenségi párt megalkotja a kabinettet Lukácssal, kizárólag a választójog megalkotása céljából s az általános választójog alapján választott új parlament döntson a bankkérdésben. Kikötött Justh azonban azt, hogy a király az alakítandó kabinetnek azt a teendő programját kijelentse, hogy az új országgyűlés fog dönteni a bankkérdésben a maga részéről is akceptálja; akceptálja pedig oly irányban, hogy az új kormány meg azt is kijelenthesse, hogy amennyiben az új népparlament a magyar

nemzeti bankot határozná el, a király a szentesítést már most előre kilátásba helyezi. Ez volt a Justh formula. Ez került bele az egyik memorandumba, amely a király elé került. Lukács nehézségeket támasztott e formulával és különösen ama részével szemben, mely a király előzetes elhatározását és ennek programszerű publikálását kötelezte.

(A másik memorandum.)

Igy került aztán egy másik memorandum a király elé, melyet a király Justh audienciája alkalmával emlegetett és mely most már egyszerűen az új országgyűlésnek tartja fenn a bankdöntést és bizonyos provizóriumot az osztrák-magyar bank megadandónak vél, anélkül, hogy a király előzetes lekötését kívánná.

Ez volt tehát a helyzet, mikor Lukács előterjesztésére a király Justh audienciára meghívta. Mi azt hittük, hogy Lukács a királyt memorandumának javára már meggyerte, különösen a bankmegoldás enyhébb második formájának. Azt hittük, hogy még némely tárcanehezég is dőlre jut Justh audienciája alkalmával, különösen, hogy még a belügyi tárca, esetleg, ha ez lehetetlen, a pénzügyi tárca is a függetlenségi pártnak jut. Hogy az audiencián a Lukácssal való minden további tárgyalás nélkül rögtönös szakadás fog bekövetkezni: nem hittük volna.

(A Sacherban Lukácssal.)

En azon emlékezetes napon, midőn Justh az audiencián volt, szintén Bécsben időztem és amíg Justh a királynál időzött Lukácssal a Sacher szállóban vártam Justh visszajövetelére. Beszélgettünk az audiencia esélyeiről és kérdeztem, vajjon úgy előkészítette-e a királyt, hogy Justh sikerrel és eredménynyel fog visszatérni.

Lukács erre azt felelte, hogy semmit se aggódjam, ő — t. i. Lukács — teljesen felvilágosította ő felségét arról a helyzetről, amelyben a Justh-párt a bankot illetőleg a nemzettel szemben vállalt programszerű kötelezettségénél fogva van és hogy ő — Lukács — megkérte a királyt, legyen erre a Justh-tal szemben teendő legfőbb kijelentésénél is tekintettel. Nem is hiszem, hogy valami baj lesz — mondá Lukács — különben is nem hiszi, hogy most végleges döntés lesz, hanem a tárgyalások vele folytatódnak.

Justh visszajött a királytól és bár a király minden egyebet koncedált a kabinetalakítást illetőleg, nemzeti bankról sem most leendő, sem az új parlament által való megalakításáról hallani nem akart. Az is igaz, hogy kérte Justhot, miszerint azért folytassa a tárgyalást Lukácssal, amit azonban Justh arra való tekintettel, hogy ettől többé sikert nem remél, visszautasított. Justh Gyulát nem az konstermálta, hogy a király az önálló bankot visszautasította, hanem az, hogy a kérdés megoldásának a memorandumban foglalt módját is visszautasította. Azt a módozatot, amelynek különösen a második memorandumban kifejtett megoldása támogatását Lukács László megígérte s kijelentette, hogy erre nézve ő felségét már megnyerte.

Ugyáltszik tehát, hogy Lukácsnak a királynál való audienciája és Justhnak audienciája között idegen befolyásnak kellett érvényesülni a függetlenségi kabinet ellen.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— — —	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mel-lékallomás)	— — —	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— —	151
Nyomda	— — —	151

Habár Mihályt elítélték.

— Ot hónapi fogház és ezer korona. — Ítélet a Kossuth-Szterényi pörben. —
(Fővárosi tudósítók telefonjelentése.)

Arad, december 21.

Négy napig tartó tárgyalás után ma éjjel egy órakerébe befejeződött az a politikai természetű pör, a mely a „Wekerle-Kossuth-kormány panamá” című röpirat miatt indult meg. Az esküdtek bűnösnek mondták ki a röpirat szerzőjét, Habár Mihályt, a kit a bíróság rágalmozás miatt öt hónapi fogházra és ezer korona pénzbüntetésre ítélte.

A mai, utolsó napi tárgyalásról szóló részletes tudósításunk itt következik:

A röpiratnak tegnap már megkezdett hatodik fejezetén.

(A sajtószabadság és a csomagszállító)

című passzuson van a sor.

Gál Jenő védő a röpiratnak a csomagszállító vonatkozó részében tess bizonyítási előterjesztést. Elmondja, hogy a Magyar Kiviteli és Csomagszállítási részvénytársaság, a mely tulajdonképpen magyar termékeknek külföldre való szállítására alakult, egyáltalán nem foglalkozik exporttal. A vállalat alakulásánál szó sem volt hírlapok szállításáról. Csak később vetette rá magát a lapokra, a melyeknek a szállítására kizárólagossági jogot kapott.

S ezt a szerződést pályázat mellőzésével kötötte meg a kereskedelmi kormány a csomagszállítóval. Kéri ennek az íratnak a fölolvását. Elmondja, hogy 1908-ban már akta volt arról a miniszteriumban, hogy a csomagszállítóval nem lehet megkötni a szerződést. Erre vonatkozólag egy írást akar fölolvasni.

Elnök: Kérem, a bizonyításra nézve tessék előterjesztést tenni. Nem lehet közbeszurni fölolvadásokat.

Gál Jenő: Azt tesszem.

Elnök: Ne tessék feleselni a bírósággal!

Védő azt fejtegeti, hogy a csomagszállító miképpen kaparította kezébe a lapokat. Leszámitolta a hirdetési megrendeléseiket és a pauszalakat, ha azonban a kormánynak nem tetsző politikát csinált valamelyik lap, ezeket a kedvezményeket megvonta a csomagszállító, sőt egyáltalán nem vállalta a lap szállítását, amelyre kizárólagossági joga volt. Szterényi államtitkár utasítására cselekedett így a csomagszállító. Erre nézve kéri Veresmarthy Miklós dr. kihallgatását, akinek a lapját formálisan tönkretették a szállítás megvonásával. Kéri Nádas Sándor kihallgatását, mert az ő lapjával, a Pesti Futárral szemben is megtörtént intézkedéseket tett a csomagszállító. Ugyanez történt a Népszavával is, amelynek a szerkesztőjét, Garami Ernőt, szintén tanúnak ajánlja, valamint a Népszavának egy Bíró nevű alkalmazottját. Hasonló célból kívánja Grossmann Márk, Keleti Lajos, azonkívül Brachfeld Vilmos, Brachfeld Emil és Varjas Ede kihallgatását.

Habár Mihály pótlólag bejelenti gróf Khuen-Héderváry Károlyt tanúnak, a ki állítólag nyilatkozott a csomagszállítóval. — Kéri végül Hollán Sándor miniszteri tanácsos kihallgatását.

Sellyei dr. főügyész helyettes kijelenti, hogy a kormánynak semmi ingerenciája nem volt az ügyekre. De hogy tisztán álljon az ügy, kéri a két Brachfeld és Saly Endre kihallgatását. Bejelenti, hogy Nádas Sándor azt a pört, melyet a csomagszállító ellen indított, letette.

(Azt az elnök és a védő között.)

A bíróság csaknem félóraig tartó tanácskozás után elrendeli a bizonyítást. A bejelentett tanúk közül ki fogja hallgatni a bíróság Nádas Sándort, Guthard Tódort, Tormay Gézát, Grossmann Márkot és a két Brachfeldet. A védő egyéb előterjesztését elutasította a törvényszék.

A védő: Akkor semmit sem fogunk bizonyítani.

Az elnök: Tessék nyugodtan maradni! Ilyen hangot nem illik használni. (Gál legyinti a kezével.) S ha kicsinylő mozdulatokat tesz, azt sem fogom tűrni.

Védő: Nem tettem kicsinylő mozdulatot.

Elnök: Hála istennek, nem vagyok vak.

Az incidens után

(A két Brachfeld.)

Brachfeld Emil tanut hallgatja ki a bíróság.

Elnök: Milyen szerződéses viszonyban vannak Önök az állammal?

Tanu: Az nem szerződéses viszony.

— Önnek kizárólagos joga van a szállításra?

— Nincsen. Ez tévedés. Hiszen most is van egy konkurrensünk.

— Milyen feltétellel szállítják Önök a lapokat?

— Esetről-esetre mi határozzuk meg. Tíz kúlos van erre, a szerint, hogy a lapok miképpen kívánják a szállítást.

— Az az állítás hangzott el, hogy a kormány érdekében megszorításokat alkalmaztak a lapokkal szemben.

— Soha.

— A Pesti Futár szállítását megtagadták Önök?

— A Pesti Futár kérvényét a Máv. elutasította, erre mi azonosítottuk magunkat a Mávval.

— Igaz az, hogy nem árusították Vörösmarthy lapját?

— Az krajcáros lap volt a krajcáros lapokkal elvből nem foglalkozunk. A Friss Újságnak is csak a szállítása volt nálunk, az árusítás nem.

Közvádó: Adott önnek Szterényi utasítást a lapok megszorítására?

— Sohasem.

— Volt vizsgálat a cég ellen?

— Igen. Hosszu ideig tartó vizsgálatot tartottak, amely ránk nézve kedvezően végződött.

— Nem áll pörben a felekkel?

— De igen. Gál Jenő följelentette a vállalatot, mert keveselték az osztalékot. Gál Jenő, mint ügyvéd szerepel ebben a pörben.

— Milyen összegekről van szó?

— Négyezer ezer koronáról.

Védő kérdéseire elmondja, hogy a Népszava, a Földművelés és a Magyar Figaró pályaudvari árusítását megtagadta.

— Kinek az utasítására?

— Nem utasításra. A Máv. ellen való izgatás, másrészt szeméremcsértő közlemények miatt. Erre nézve van egy pont a lapokkal kötött szerződéseinkben.

Ügyész: Tárgyalt ön valamikor Szterényi nyivel?

— Soha, kivéve az imént említett vizsgálatot.

Habár kérdéseire azt a felvilágosítást adja a tanu, hogy a krajcáros lapokat a posta szállítja, csak hogy néhány fillérrel drágábban, mint ők.

Habár: Éppen ez az...

Az elnök: Ne tessék megjegyzéseket fűzni hozzá!

Kossuth Ferenc közteszól: Semmi köze hozzá!

Elrendelik a megegyezését.

Brachfeld Vilmos

a második tanu. Ő is ismerteti a vállalat célját.

Az elnök: Mennyi ideig van szerződésük az államvasuti szállításra?

— Ezerkilencszázötvenháromig.

— Önök mit fizetnek ezért a jogért?

— Azt hiszem, évi 18.000 koronát.

A tanu tiltakozik az ellen a vád ellen, hogy a kormány befolyására egyes lapok ellen megszorító intézkedéseket tett volna a vállalat.

— Hogyan vannak önök a krajcáros lapokkal?

— A melyik szerződéses viszonyban van velünk, azt szállítjuk.

— Brachfeld Emil azt mondta, hogy nem foglalkoznak krajcáros lapokkal.

— Kérem, én nem folyok be a lap-ügyekbe. Ez a fivéremre tartozik.

— Hát az ön ügyköre mire szorítkozik?

— A csomagszállításra és a levelezésre. Én csak hallomásból, tőle tudom a lapdolgokat.

Egy esküdt: Volt önöknek régebben is konkurrensük?

— A Hirsch-cég.

Gál Jenő: Az is az önké.

Az esküdt: Hirlapszállítással más is foglalkozott?

— Nem.

Mikovich dr. bíró: De foglalkozhatott volna?

Tanu: Igen.

(A diszkrét telefon-üzenet.)

Guthard Tódor, az Általános Szállítási és Beszerzési vállalat igazgatója.

Az elnök: Az az állítás, hogy Nádas Sándor kihallgatott egy telefonbeszélgetést, amely Szterényi és a csomagszállító között folyt le és amikor állítólag Szterényi megtiltotta a Pesti Futár szállítását.

— Erről nem tudok.

Guthard egyéb kérdésre sem tud felvilágosítást adni.

(A Pesti Futár.)

A következő tanu Nádas Sándor, a Pesti Futár szerkesztője.

Az elnök kérdésére elmondja, hogy 1908. áprilisában, amikor a lapja megindult, szerződést kötött a csomagszállítóval egy évre. Három hónap múlva fölment a csomagszállítóhoz, ahol Brachfeld Emil ezzel fogadta:

— Jó, hogy jön. Közölöm kell önnek azt, hogy nem szállítom a Pesti Futárt.

Tanu: Miért — kérdezem: én érthetően ideges hangon.

— Mert nincs vasuti árusításra engedélyem — mondta Brachfeld.

— Sejttem, hogy miért — válaszoltam én erre. — Azért, mert támadom a kormányt.

— Nincs igaz — védekezett Brachfeld Emil.

— Éppen akkor — folytatta a tanu — egy leány behozta a Futár legfrissebb példányát, a melynek a címszalagján Szterényi is szerepelt.

Brachfeld erre lecsapta a Pesti Futárt a következő szavakkal: Már megint Szterényi, hallatlan!

— Azután alkudozni kezdtem — folytatta Nádas — arról, hogy ne szüntesse be azonnal a Pesti Futár szállítását, mert ezzel tönkretesz engem. Várjon még négy hétig.

Elnök: Indított-e ön kártérítési pert a csomagszállító ellen?

Nádas: Igen.

Elnök: És hogy végződött az?

Nádas: Időközben letettem a part. A per letévése után kártérítést kaptam.

Elnök: Mennyi volt az?

Nádas: Néhány ezer korona.

Elnök: Valami telefonhistóriáról is volt szó. Ön kihallgatott egy telefonbeszélgetést, mikor Guthard Tódor, a csomagszállító akkori főtisztviselője Szilágyi Bélával, a Kunosi, Szilágyi és társaság főnökével beszélgetett. Guthard azt mondta, hogy a Pesti Futár szállítást Szterényi bízta meg.

(Még egyszer a telefon.)

Nádas: Kérem, a telefonhistória a következőképpen folyt le: Mikor alkudozásban voltam a csomagszállítóval, egy ízben telefonon felhívtam őket. Az egyik telefonkagylót Magyar Miklós kereskedő jóbarátom kezébe adtam, hogy hallgassa végig a beszélgetésünket. A központ bekapcsolt, jöhet Guthard akkor éppen beszélgetett Szilágyival. Végtelenül meglepett, hogy éppen a Pesti Futárról volt szó. Guthard azt mondta Szilágyinak, hogy a szállítást Szterényi kívánságára beszüntetik, Szilágyi azt válaszolta, hogy jobb lesz, ha békében hagyják, mert különben megtámad benneteket. Guthard azt felelte: ugyan Szterényinek okozhat annyi kellemetlenséget a mennyit akar, de mi nem akarunk összetűzésbe kerülni Szterényivel.

Elnök: Megkérdezi Guthardtól, így folyt-e le valóban a beszélgetés.

Guthard: Szterényiről nem volt szó. Lehet, hogy a kereskedelmi minisztériumról szó volt, de Szterényiről semmi esetre.

Nádas: Nem emlékszem, hogy Szterényi neve csakugyan szerepelt-e a beszélgetésben, de arra megesküszöm, hogy mikor Brachfelddel tárgyaltam és mutattam neki a Pesti Futárt, azt a kijelentést tette: Mír megint Szterényi.

(Nádas megesküszik.)

Ügyész: Ellenzár Nádas megesküszését, mert eskü alatt elhangzott vallomással áll szemben.

Gál dr.: Nádas megesküszését kéri, amit a bíróság el is rendel.

(A Friss Újság kiadóhivatali igazgatója.)

A következő tanu Grossmann Márk, a Friss Újság kiadóhivatali igazgatója. Elmondja, hogy egy ízben beadványt intézett a Friss Újság a kereskedelemügyi miniszterhez és elpanaszolták, hogy ki vannak szolgáltatva a csomagszállító önkényének.

Elnök: Miért?

Grossmann Márk: Azért, mert horribilis díjtételeket kért a csomagszállító és ezért fordultunk a minisztériumhoz. Kértük, hogy az előbbeni kedvezményes díjtételeket kapjuk meg. A kormány elutasította a beadványt. Ezután azt kértük, hogy magunk szállíthassuk kedvezményesen a lapot, ezt is elutasították. Ezután én — folytatta a tanu — megkérdeztem Brachfeld Emiltől, igaz-e az, hogy Szterényi utasította a céget az áremelésre? Brachfeld erre nekem nem válaszolt.

Ezután elrendelték Grossmann megesküszését.

(Pallay és Tormay.)

Pallay Sándor elmondta, hogy a kereskedelemügyi minisztérium hivatalból delegálta a csomagszállító igazgatóságába.

Elnök: Mennyi tantsímet kapott?

Pallay: Ugy emlékszem, hogy 2500 koronát.

Elnök: Igazgatósági tagja még a csomagszállítóknak?

Pallay: Nem. Az új kormány felmentett. Tormay Géza a következő tanu. Szintén igazgatósági tagja a csomagszállítóknak, a hová őt is a minisztérium delegálta. Tormay vallomása nem lényeges.

Ugy Pallayt, mint Tormayt megesküzték. Ezután az elnök szünetet rendel.

(Kossuth és Szterényi.)

Kossuth Ferenc: Két szerződés van a csomagszállítóval, az egyik az újságszállításra vonatkozik, ezt még elődöm kötötte. A másik az állomásokon való árusításokra, ezt én hosszabbítottam meg. Kérvény érkezett hozzám, csaknem valamennyi lap aláírásával, hogy versenytárgyalás nélkül hosszabbítsam meg a szerződést. Ezt megírtam annál is inkább, mert előnyös volt a Mávra. Nem tudok olyan intézkedésekről, melyben Szterényi nélküllem határozott volna. Mikor néhány lap panaszt nyújtott be a társaság ellen, megindítottam a vizsgálatot, mely tisztázza a társaságot. Igaz, hogy bizonyos lapokat kitiltottak a vasutállomásokról, de az állomás zárt terület és a vasutigazgatóság saját házában nem köteles megvárni azokat, a kik izgatnak ellene.

Szterényi József kijelenti, hogy Veresmarthy lapját nem látta és senkivel sem tárgyalt róla. A Pesti Futár szállítást soha el nem tiltotta, a Máv. igazgatósága tiltotta el azt. Egy képviselő figyelmeztetésére szólítottam fel Brachfeldet, hogy a miskolci pályaudvaron mégis árusítják a Pesti Futárt. Soha a csomagszállítóval nem rendelkeztem valamelyik lap ellen, vagy mellett. A Népszavát, a Fidibuszt és a Magyar Figurót a Máv. igazgatósága tiltotta ki.

(A balatoni vasut.)

Következett a balatoni vasut című fejezet. A broszura ebben a fejezetben azt állítja Szterényi Józsefről, hogy Batthyány Lajos gróf szabadvölgyi birtokán azért vezettette át a vasutat, hogy ezzel a Batthyány gróf vagyoni állapotán lendítsen, s ez az államnak két millió háromszáz ezer koronájába került.

Erre a fejezetre vonatkozólag a bíróság elrendelte Óváry Ferenc dr., Batthyány Lajos gróf, Okolicsányi László, Babocsai Hermann és Halász Lajos kihallgatását.

Az első tanu Batthyány Lajos gróf volt. Elnök kérdésére elmondja, hogy a balatoni vasutat tíz-tizenkét évvel ezelőtt hozták szóba. Őt is felszólították, hogy a vasut létesítése érdekében megindított mozgalomban vegyen részt. A vasutat úgy tervezték, hogy vagy Veszprém, vagy Szekesfehérvárra vezeték át. Veszprém megye érdekelt községei hozzáfordultak, hogy csatlakozzék melléjük a vasut érdekében, ezt ő meg is tette. A vasut építési költségeire vonatkozólag több bankkal tárgyaltak, de miután azok igen nagy hozzájárulást kívántak a kormánytól, a kormány elhatározta, hogy maga építeti meg a vasutat.

Elnök: Babocsaival volt-e ön valamiféle viszonyban?

Tanu: Mikor Babocsai megkapta a vasutat szállítási szerződést kötöttem vele a kavicsszállításra vonatkozólag.

Óváry Ferenc a következő tanu elmondja, hogy azok, akik a Balaton kultusza iránt érdeklődtek, felírtak, hogy a kormány építse meg a vasutat. Ő is ugyanugy adja elő a vasut építésének történetét, mint Batthyány gróf.

Babocsai Hermann elmondja, hogy nyilvános pályázat útján kapta meg a vasut építését. Az egész munkát hatmillióháromezsharminceszer koronáért vállalta. Minthogy rossz hírek kerültek forgalomba vállalatáról, megkérte Okolicsányi képviselőt, hogy mutassa be

Kossuth Ferencnek, hogy megcáfolja a híreszteléseket. Ez meg is történt.

Halász és Okolicsányi lényegtelen vallomásai után a bíróság a tárgyalás folytatását délután négy órára halasztotta.

(A délutáni tárgyalás.)

Délután először a Mauthner-ügy került tárgyalásra, amelynél semmiféle bizonyíték nem merült fel.

Ezután Garai Manónak a Korbács hirdető szerkesztőjének pauszálása került tárgyalásra. Garai kijelentette, hogy vagy egy fél-évig járt a pauszálé után, amit csak akkor sikerült megkapnia, mikor a mozgó posta bizonyította, hogy lapjából hatezer példányt küld a vidékre.

Elnök: Volt-e ajánló levele Szterényihez?

Tanu: Nem volt.

Elnök: Támadta-e lapjában Szterényit?

Tanu: Nem igaz, hogy támadtam Szterényit. A lapok azt írták rólam, hogy itt is ott is zsaroltam. Jobb lett volna, ha a kartell panama bűzét írták volna meg, nem az én dolgaikat. (Derűtlenség.) Jön még idő, amikor ezt vissza fogom fizetni. (Derűtlenség.)

Védő: Tudott-e arról, hogy Lányi volt miniszternél van a Szterényi által készített emlékirat?

Tanu: Ez nincs a mostani ügygel semmi összefüggésben. Kérem az elnök urat, én beteg enervált idegzetű ember vagyok, ne engedje, hogy a védő ilyen kérdésekkel válasszon.

Védő: Tanu ur volt-e Boda főkapitánynál?

Tanu: Nevetséges kérdéseket tesz fel, amelyek semmi összefüggésben nincsenek az ügygel. Igen is voltam, amikor kétszer koronával megzsaroltak engem. (Derűtlenség.)

Tanu megesküszését ügyész és védő egyhangú indítványára mellőzik.

Abrányi Kornél a miniszterelnöki sajtóiroda volt főnöke kijelenti, hogy Garai Manót nem ismeri; a Korbács című lap pauszálása ügyében Szeredai Leónak, akit régen ismer adott ajánlólevelet.

Szterényi itt megjegyzi, hogy többször jártak nála a pauszálé ügyében, de a kérelmeket mindig elutasította. Később Abrányi ajánlólevelet írt, hogy Szeredai Leóra sajtópolitikai okokból szükség volna és az aktára ráírta, hogy az ügy kedvező elintézését kéri, erre adta meg a pauszálé annak a lapnak, amelynél Szeredai Leó dolgozott.

Ezután az Arbeiter Zeitungban megjelent cikkre vonatkozólag felolvasták Adler Viktor vallomását, amely szerint ő a lap kiadója és a cikk keletkezéséről semmit se tud.

(A kérdések.)

Több apróbb ügy letárgyalásával a bizonyítási eljárás befejeződött. A bíróság tanácskozára vonult vissza és a következő kérdéseket szövegezte meg:

1. Bűnös-e vádlott Habár Mihály abban, hogy rópiratában Kossuth Ferenc volt kereskedelmi miniszterrel hivatali kötelessége teljesítésére vonatkozólag olyan tényeket állított, amelyek valódisága esetén ellene a bűnvádi vagy fegyelmi eljárást megindítanák, vagy közmegvetésnek tennék ki? Igen-e vagy nem?

2. Habár Mihály bebizonyította-e ezeket a vádakokat?

Ha az esküdtek az első kérdésre nemmel felelnének:

3. kiegészítő kérdés: Bűnös-e Habár Mihály abban, hogy rópiratában Kossuth Ferencre meggyalázó kifejezéseket használt? Igen-e vagy nem?

4. Bebizonyította-e ezeket, vagy nem?

Ugyanezeket a kérdéseket szövegezték Sztérynyire vonatkozólag is.

Nyolc órákor az elnök felfüggesztette az ülést.

(A pörbeszéd.)

Szünet után az ügyész mondotta el vádbeszédét, amelyben összefoglalta a peranyagát. Ezután Kossuth Ferenc szólalt fel és a következőket mondotta:

— A röpirat olyan dolgokkal vádol, amelyekkel ha elkövettem volna, méltó lennék a közmegvetésre. Azt mondja, hogy szegény voltam, de az állampénzén meggazdagodtam. Az összes vádaskodásból semmi se bizonyult be, sőt ellenkezőleg az összes tanuk azt vallották, hogy minden egyes esetben a törvényt betartottam és csak az ország érdekében cselekedtem. En teljesen tisztának érzem magam és esküdtem uraim is meg lehetnek győződve arról: mi az igazság. Negyvennégy évett töltöttem hontalanul egy részt, hogy az élet által rám rótt kötelességemet atyámmal szemben teljesítem, másrészt, hogy csekély tudásommal a magyar névnek becsületet szerezzek. Amidőn a végzet úgy akarta, hogy atyám nem volt többé, visszahoztam hamvait, hogy a haza földjének visszaadjam, és mert hazámmal szemben kötelességemet akartam teljesíteni. Előtt tizenhat évvel, amikor apám sirjánál állottam, nem hittem volna, hogy eljőjön az az idő, amikor bíróság előtt kell majd egyéni tisztességemet és a Kossuth név becsületét megvédelmezni. Ez ime megtörtént, de remélem, hogy esküdtem uraim teljes elégtételt fognak szolgáltatni.

Sztérynyi József hosszabb beszédben foglalkozott a vádakkal. Kijelenti, hogy teljes napfény derült a vádakra és az igazság fénye a vád legrejtettebb zugaiba is behatolt, úgy hogy most már egyéni becsületéhez a szennynek egy porcikája se fér hozzá. Az összes mesék szétfoszottak és bebizonyult, hogy kötelességét mindig a leghivebben teljesítette. Majd személyi momentumokra tér át.

— Polgári sorból származom — mondotta — vér az önök véreből, esküdtem uraim, hus az önök husából. Közpályán működtem, elég magas rangot értem el. Talán protekció, összeköttetések árán? Nem. — Önök esküdtek uraim huszonöt éves nyilvános működésemből tudják, hogy a kereskedelemnek, iparnak és forgalomnak szenteltem egész életemet és isten segítségén kívül csak a magam szorgalmára voltam utalva. Sokszor akartak már sárral megdobálni, de a sár mindig a dobálót szennyezte be. A mai drága világban napról-napra minden áru drágább lesz, csak egy áru lesz napról-napra olcsóbb és ez a mások magánbecsülete. Az esküdtek urak kötelessége, hogy ennek az olcsó árunak a keilő értékét visszaallítsák.

Gaal dr. védőbeszédében ismételtén hangoztatta a tárgyalás folyamán tett kijelentéseit, hogy Habár a cikkeket csak összegyűjtötte és a bíróság a vádak bizonyításától védenőt elűtötte.

Éjféli tájban az elnök rövid rezüméje után az esküdtek tanácskozára vonultak vissza.

(Az ülést.)

Ejjel egy órákor hirdették ki az esküdtek a verdikjüket. Az esküdtek az első kérdésben mondták ki bűnösnek a vádlottat, akit a törvényszék rövid tanácskozás után rágalmazásért öt hónapi fogságra és ezer korona pénzbüntetésre ítelt. Az ügyész megnyugodott, a védő ellenben semmiségi panaszt jelentett be.

Felfordulás Hunyadmegyében.

— Az alispán a főispán ellen. —

Távirati tudósítás.

Arad, december 21.

A Hunyadmegyében uralkodó eldurvult állapotoknak egyik kitörése volt ma a megyegyűlésen. A hivatalos jelentés szerint az alispán a belügyminiszter tilalma ellenére összehívta a megyegyűlést és meghívta azokat a függetlenségi párti bizottsági tagokat is, akiknek mandátuma csak 1911. január elsejétől bír érvénnyel. Ebből kinos botrány keletkezett amelyről félhivatalosan ezt jelentik:

Mara László főispán intézkedése folytán a vármegye alispánja Pogány Béla, ki személyi okokból a függetlenségi pártnak leglelkesebb harcosa, Hunyadvármegye közgyűlését mára hívta össze. Az alispán azonban ahelyett, hogy a közgyűlésre azokat hívta volna meg, kiknek mandátumuk az év végéig tart még, meghívta a múlt hóban 1911—1916. évi időre megválasztott bizottsági tagokat, kiknek megbízatása kétségtelenül csak 1911. január elsején kezdődik, de akik közt — a ezért történt az egész — az ellenzékiek túlsúlyban vannak. Mara főispán, ki a vármegye autonómiájának hő respektálója és tisztelője volt, törvénytiszteletével, puritán nemese gondolkodásával még ellenesit is meghívására késztette, az 1886. XXI. t.-c. 57. §. i) pontjára való hivatkozással utasította az alispánt, hogy eddigi szabálytalan eljárása visszavonásával, törvényesen hívja össze a közgyűlést. Az alispán ez ellen előterjesztéssel élt a belügyminiszterhez, ki ma táviratban értesítette a főispánt, hogy a közgyűlés összehívása, minden kétséget kizáró módon szabálytalan és törvénytelen. A főispán azzal a megnyugtató kijelentéssel, hogy gondoskodni fog saját hatáskörében a közgyűlés mielőbbi összehívásáról, elhagyta a közgyűlés termet és a gyűlést meg sem nyitotta és be sem zárta. Mara Lászlót percekig éljenezte, tapsolta a közgyűlés, az ellenzék pedig reprodukálhatatlan szavakkal illette a munkapárt tekintélyes vezető férfit. Az esetről és az alispán önkényes eljárásáról a legelőbbben nyilatkozott a közgyűlés már csak azért is, mert türethetetlen volt az ellenség részéről hónapok óta folytatott féktelen háborúság és terrorizmus, amely, hogy botrányra nem fajult eddig is, az csak a főispán kiváló tapintatosságának és békés eljárásának köszönhető. A munkapárt egyébként a vármegye jogainak megcsorbitásáért táviratilag kért elégtételt a belügyminisztertől.

Ellenzéki forrásból így adják elő a tényállást:

Hunyadvármegye törvényhatósági bizottsága ma közgyűlést akart tartani, amelyet Pogány Béla alispán hívott össze, hogy a közigazgatási bizottság és az állandó választmány megalakuljon.

Mara László főispán látva azt, hogy az összehívott közgyűlésen a függetlenségi pártiak igen nagy többségben vannak, a közgyűlést nem nyitotta meg, a törvényhatósági bizottsághoz beszédet intézett, a melyben kifejtette, hogy az alispán intézkedése törvénytelen, mert meghívta az újonnan megválasztott bizottsági tagokat. A főispán azt hangoztatta, hogy a közgyűlést megjelölendő napra ő fogja összehívni.

Ezt az összegyűlt bizottsági tagok nagy tiltakozással, zajjal és kifakadásokkal fogadták. A teremben olyan nagy lármát támadt, hogy a főispán eltávozott.

A gyűlés értekezleté alakult erre. Pogány Béla lelkes beszédet tartott, amelyben eljárásának törvényes voltát hangsúlyozta és igazolta.

Hivatkozott a közigazgatási bíróság 1908-ban hozott elvi döntésére, amely szerint az újonnan megválasztott bizottsági tagok működése mandátumuk tényével veszi kezdetét.

Lelekes éljenzés szakította félbe sokszor az alispán beszédét, mikor pedig a munkapártiak kivonultak a tereméből, az alispánt a függetlenségi percekig ünnepelték.

Barossy Andor dr. országgyűlési képviselő beszédében rámutatott, hogy marostordai állapotok kezdődnek Hunyadvármegyében. A függetlenségi párt csoportosulniok kell ez ellen az erőszak ellen.

Ugyanígy értelemben beszéltek Ajtay Aladár dr., Vlád Aurél, Reiter Mihály, Faternai Károly dr. ügyvédek.

Végül az értekezlet megszerkesztette panaszát a közigazgatási bírósághoz, amelyben feltárta az összes sérelmeket.

A panaszt kétszázhuszonhárom bizottsági tag írta alá.

A megyében igen nagy az elkeseredés.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: A koncert, színmű. A Góth-pár felléptével. A) bérlet.

Péntek: Karanin Anna, színmű. A Góth-pár felléptével. B) bérlet.

Szombat: Délután: Furfangos tata. Gyermekelőadás mérsékelt helyárrakkal. Este nincs előadás.

* A cigányszerelem premierjére nagy kedvvel készül az aradi színtársulat. Lehár gyönyörű operettjét pompás előadásban akarták bemutatni az aradi társulat tagjai.

* Tárlatnyitás. Fornyai János festőművész és Rubletzky Géza szobrász intim, tárlata megnyitott meg a közönség részére a Weiss Leó-féle szalonban. A tárlatot már az első napon sokan látogatták.

* Az új Messina. Az Uránia színház szenzációs előadása, a Sárga kéz mellett a műsor többi száma is első rangú látványosság. A borzalmas pusztulás romhalmazából most kel új életre Messina. A több emelet magasságu tornelék halmaz mellett már emelkednek az új paloták és eddig is egész várost emeltek fából és ebben a fávárosban még impozáns templomot is állítottak. Rendkívül érdekes látvány a félig bedőlt házak demolálása. Előbb csákányokkal tágnítják meg a szilárdan álló falakat, ezután pedig a szomszédos romhalmazt robbantják fel dinamittal, a nagy rázkódítás következtében izzé-porrá hullanak szét a falak. A nagyszerű látványt feszült érdeklődéssel nézi végig a közönség. A Sárga kéz ma már épp olyan beszéd tárgyát képezi, mint a múlt napokban a Leányvásár, bizonyosságul, hogy az Uránia kifogyhatatlan elsőrangú attrakciókban. 241

* Gyermekelőadások az Apollóban. Az Apolló színház igazgatósága kedves meglepetést szerzett a közönségnek és különösen a gyermekeknek. A karácsonyi iskolai szünet alkalmából most csütörtökön délután két és fél négy órákor, pénteken és szombaton délután pedig fél négy órákor gyermekelőadásokat rendez fél helyárrakkal. Ezekre a gyermekelőadásokra az Apolló olyan kitűnő műsort állított össze, hogy a gyermekeknek nagy gyönyörük és élvezetük lesz. Ma csütörtökön este ismét új műsort mutat be az Apolló. Ha meg nem szoktuk volna, hogy az Apolló színház műsorai a legválogatottabb érdekességekkel szórakoztassanak, úgy a mostani műsort valóságos enticizmussal kellene fogadnunk. Különböző különböző mozgóképnyelvek vonulnak el szemünk előtt, melyek közül nehéz a legkitűnőbbet megjelölni. Valóságos izgalomba hozza a nézőt. A román katonaság gyakorlatai, továbbá az indiai hadseregben szokások sportok képeiért is érdemes nagy kíváncsisággal nézni az előadást. A másik szenzációs kép a Képváros című nagyhatású dráma. Három kitűnő bohózat is van a műsorban. A hipnotizált Maxi, Moritz hasonmása és a Házasztos ocséd című nagyhatású bohózatok. A kitűnő műsor még pénteken és szombaton kerül előadásra. 4458

A fegyházvirág hetedik büne.

— A szép Anna élete. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 21

Rivis Anna tizenhat éves volt, amikor először került be az aradi ügyészség fogházába. Lopásért ítélte el a törvényszék három havi fogházra. Az egyik barátjának az ezüst fülbevalóját, értéktelen olcsó kis holmit, tulajdonította el. Ahogy bűnbánó arccal, könybelápadt szemekkel ott állott a törvényszék előtt a tizenhat éves kurtaszoknyás gyönyörű szemű román lány, mindenkinek megcsodált rajta a szíve.

Ma Rivis Anna huszonnégy éves és hetedszer kerül ügyészségi gondozás alá. Nyolc év alatt hatszor mondottak felette ítéletet és összesen több mint négy évet töltött az aradi fogházban. A Madonna srou kis leányból raffinált visszaeső notórius tolvajná lett, akin talán a legnagyobb kudarcot vallott azoknak a felfogása, akik a börtönnak nevelő és javító hatást tulajdonítanak. Rivis Annát ugylátszik valami belső kényszer hajtja a bűnre. Meg nem magyarázható másképpen, hogy ez a leány, aki szintyei jómódu földműves szülők gyermeke, miért folytat immár nyolc éve kóbor, csavargó, züllött életet.

A fogház táján már egész jól ismerik a fekete hajú, rózsás arcú román leányt, aki egészen jól érzí magát és mosolyogva mondja a fogházfelügyelőnek:

— *Dezsőffy bácsi megint itt vagyok. Pihenni jöttem egy pár hónapra.*

És ezt nem is kell tréfára venni. Rivis Anna tényleg pihenni jön a fogházba. Itt feltápálják, ki gyógyítják és mire a büntetését kitöltötte, megint a régi ragyogó, viruló fiatal teremtés. A fogház rá néve nem büntetést, hanem nyugalmat, pihenést, sőt szórakozást jelent. Hogy a bűnös életmód mennyire kifejlesztette az értelmét, persze káros irányban, hogy milyen ravasszá és leleményessé tette, bizonyítja, hogy egy alkalommal, amikor nyolc havi fogházbüntetését töltötte ki, több mint öt hónapon át elsőrendű kórházi kosztot kapott. Panaszkodott, hogy reményteljes állapotban van és a külseje tényleg mutatta is ennek jeleit. Rivis Anna jól élt, a fogházban pedig egyre várták az örvedetes esemény bekövetkezését. Az esemény azonban váratott magára. Végül is a fogházfelügyelő gyanút kapott és szülészint hivatott. A leány nem engedte magát megvizsgáltatni. Rugott, kapált, lefeküdt a földre, úgy, hogy a fogházöröknek kellett asszisztálni a vizsgálat alatt. A vizsgálat megállapította, hogy Rivis Anna ravasz teremtés, aki rongydarabokkal ámitotta el a világot az első osztályu koszt kedvéért.

A vére hajtja a bűnre. Lehet akármilyen jó dolga, nem tudja megbecsülni magát és hálátlan-sággal fizet jótevőjének. Határozottan a Lombroso született bűntetteinek sorába tartozik ez a leány. Mikor eselött két évvel büntetésének kitöltése után elhagyta a fogházat egy előkelő aradi úriember, akinek feltűnt a gyönyörű leány, pártfogásába vette. Fényes lakást rendezett be neki, ellátta minden jóval, tanítót vett melléje. Az elegáns hölgyben senki sem ismerte volna fel a fogházvirágot. De Rivis Anna diadolsága csak egy évig tartott. Addig megmaradt úri hölgynek, aztán mikor megunt a dolgot, fogta magát, felvette a régi parasztraháját, elvitte a lakásból az értékesebb tárgyakat és pártfogójának háromezár koronáját, aztán odébálott. Ezért a lopásért egy évi fogházbüntetést kapott, amelyet egy hónap előtt töltött ki.

Tegnap ismét rendőr kíséretében jelent meg a marosparti palotában. Egy oszomó ruhaneműt lopott össze Gájban, azonkívül egy férfi tula óra volt nála láncsal, melyről azt állította, hogy ajándékba kapta egyik imádójától.

Csakhamar kiderült, hogy Anna nem mondott igazat. Az órát egy pástorórán tulajdonította el az egyik waggonyári hivatalnoktól. Mikor ezt ráolvasták, dacosan vonta meg a vállát:

— Azt mondta, hogy nagyon szeret. Mindent nekem ad, csak pénzt ne kérjek tőle. Hát elvettem tőle az órát, mikor aludt. Hogy legyen tőle egy emlékem.

Rivis Annát eddig fiatal kora megmentette a fegyháztól. Most ha elítélik, Mária-Nostrára kerül, ahol a szigorubb bánásmód talán elérí azt, amit az aradi fogház nem tudott elérni.

HIREK.

Öngyilkos főhadnagy.

— A mellőzés halottja. —

Távirati tudósítás.

Arad, december 21.

A belvárosi törzstiszti épületben az este öngyilkosságot követett el Stürmer Sándor, temesvári huszonkilencedik gyalogezredbeli főhadnagy. A lakásán fölbölte magát és rögtön meghalt. Hogy mi készítette a szerencsétlen fiatalembert elkeseredett tettének elkövetésére, azt nem lehet tudni.

Stürmer Sándor egyike volt az ezred legműveltebb tagjaiknak. A budapesti Ludovika katonai akadémia elvégzése után a huszonkilencedik gyalogezred kötelékébe lépett. Itt csakhamar megnyerte ugv tisztársai, mint alattvalói becsülését. Az akadémiában is már egyike volt a legjobb tanulóknak és ez a vasszorgalma és ambíciója később sem hagyta el. Folyton tanult és tudása, meg tehetsége révén elérte azt, hogy behívták a hadiskolába. A tanfolyamot nagy sikerrel végezte, mire újból ezredéhez osztották be.

Stürmer Sándor ettől fogva mindig várta, hogy a vezérkarba osszák be, de reménye nem valósult meg, — *mellőzték*. Egyik verzió szerint ez indokolatlan mellőzés lett volna indító oka a fiatalember erőszakos halálának. Utóbbi időben feltűnően ideges volt és tisztársai, meg ismerősei hiába tudakolták tőle nyomott kedélyhangulata okát. Délután elküldötte szolgálóját hazulról és bezárkózott lakásába. Ekkor követhetis el végzetes tettet. Szolgája este, kevéssel nyolc óra után tért haza és amikor benyitott gazdája szobájába, Stürmer átlőtt halántékkal, vérbefagyva fektüdt a földön. Nem messze tőle hevert a Browning-revolver, mellyel a szerencsétlen ember kioltotta életét. A gyilkos golyó jobb halántékán hatolt be és rögtöni halálát okozta.

Az életunt főhadnagy szobájában semmiféle levelet sem találtak, amelyből meg lehetett volna állapítani öngyilkossága okát. Stürmer Sándor a körülbelül másfél hónap előtt elhunyt Stürmer műszaki ezredesnek volt fia. Az életunt fiatalember haltestét a józsefvárosi temetőben, a családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

— *Időjárás.* Az aradi meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 21-én az időjárás: száraz, éjjeli fagy.

— *A kiscenői vadászatok vége.* Kiscenőre jelentik: József főhe eng és vendégei kedden Bánkuton vadásztak, ahonnan késő este tértek vissza Kiscenőre. A vadászat a szép eredmény következtében vig hangulatban folyt le. Terítékre került 2306 nyul, 147 fácán, 166 fogoly és 4 különféle vad. A bánkuti vadászatot résztvevő Fábán László nyugalmazott főispán is, míg Vécsey báró tegnap elutazott. A vadászat ma, szerdán befejeződött és este az egész társaság Budapésre utazott. Összesen terítékre került 3599 nyul, 2050 fácán, 216 fogoly, 4 különféle vad.

— *Miniszterek kitüntetése.* Fővárosi tudósítónk jelenti: A hivatalos lap holnap száma jelenteni fogja, hogy a király Hieronymi Károly kereskedelmi miniszternek a Lipót-rend nagy keresztjét adományozta. A királyi elismerésnek ilyen formában való megnyilatkozása csak olyan kiváló államférfiakkal szemben szokott kifejezésre jutni, akiknek működésével a felség a legteljesebb mértékben meg van elégedve. Ezek közé tartozik Hieronymi Károly is, a kinek sok évtizedes politikai és közgazdasági tevékenységét mindenkor hazája és uralkodója iránt való nagy szeretete irányította s a ki eredményekben gazdag nagy multa tekinthet vissza. A hivatalos lap közölni fogja még holnap Serényi Béla, Székely Ferenc és Hazai Samu minisztereknek valóságos belső titkos tanácsosokká való kinevezését.

— *Képviselőjelölés Miskolcon.* A miskolci munkapárt — mint este jelentik — ma délután tartott végrehajtóbizottsági ülésén döntött Lipcsey Ádám halálával megüresedett mandátum utódlás kérdésében. Két kandidatúra volt: Vadnay Tibor vármegyei főjegyző és Gencsi Soma dr. miskolci ügyvéd. A párt Gencsi mellett foglalt állást.

— *A felsőbb leányok és a tiszturak.* A németországi Kassából jelentik: Az itteni hatóság felsőbb utasításra ma bezáratta a felsőbb leányiskola hatodik és hetedik osztályát, mert százötven növendék közül negyvennél többen családi eseményeknek néznek eléje. A városban igen sok a kitonatiszt, akik most nyakra-főre kéri áthelyezésüket.

— *Erődy felmentése.* Budapestről jelentik: A király Erődy Sándort, Marostordamegye főispánját saját kérelmére felmentette állásától és megengedte, hogy másnemű alkalmazásáig főispáni fizetésével a miniszterelnökségen foglalkoztathassák. Egyben a király Haller János grófot, Udvarhelymegye főispánját ezen állásában való meghagyása mellett Marostorda vármegye főispánjává kinevezte.

— *Fiatallányok öngyilkossága.* Orosházáról táviratozzák: Vasárnap este két fiatal leány szállott meg az itteni Alföld szállodában. Kétágyas szobát béreltek az első emeleten és Buzás Lidi és Bugyi Lidia nevet irtak be a vendégkönyvbe. A személyzetnek elmondták, hogy Hódmezővásárhelyről jöttek és átutazóban vannak. Megvacsoráztak és felmentek a szobájukba. Tizenegy órakor egy fiatalember látogatta meg őket, aki nemsókára elment. Hétfő délig nem mutatkoztak a lányok. A fogadóss rosszat sejtett és a személyzettel fejtörette az ajtót. Vértócsában, átlőtt halántékkal találtak rájuk az ágyban. Buzás Lidi hatlövetű revolvért szorongatott a kezében. A rendőrorvos megállapította, hogy az öngyilkosságot éjszaka 12 óra tájban követték el. Két levelet hagytak hátra az öngyilkosok, amelyben becsánatot kérnek hozzátartozóiktól. Nem mondhatják el, miért haltak meg, ezt ne is kutassák. Szerették egymást — irták a levél végére, azért mentünk együtt a halálba.

— *Új műmalom.* Zselénasky gróf ötvenesi uradalma egy modern, a technika legújabb vívmányainak minden tekintetben megfelelő műmalmot rendezett be. A műmalomban első rendű őrleményeket fognak készíteni, úgy hogy a közönséget minden téren kellően fogják kielégíteni. Rövidesen Aradon fióküzlet nyílik, amely egyedül ezen malom készítményeit fogja árusítani.

— **Bányaszerencsétlenség** — 360 halottal. Londonból táviratozzák: Az angolországi Pretoria és Arlei szénbányákban tárna beomlás történt és a romok 800 munkást eltemettek. Az arlei bányából 400 munkást kimentettek, a pretoriaiban 360 munkás halva maradt. A mentés a bányákban nehézkesen történik.

— **Eltemetett őrlárát.** Toblachból jelentik: A Monte Pianón egy hegyl szikadékbán borzalmas halállal mult ki egy katonai őrlárát. A Toblachban állomásozó 36. gyalogezred egy patrullja egy hadnagy vezetésével a hőlenteini völgybe tartott. Utközben hólavina gördült rájuk s a szakadékba sodorta az őrlárát. Egyedül a hadnagynak sikerült elmenekülnie. A tiszt az első turistaállomáson táviratozott az ezredparancsnokságnak és segítséget kért. A mentőexpedíció egész éjjeli kutatás után reggel felé őt megfagyott katonát holtestét megtalálta. A hatodikra még nem akadtak rá.

— **Megégett gyermek.** Ki tudná megmondani, hányadszor ismétlődött meg az a borzalmas gyermekhalál, melyet a bezárt szobában a tűzzel játszódozó ártatlan teremtes idész elő és a mely már oly sok szülőnek törte össze szívét. Nem a mi feladatunk annak megállapítása, kit terhel a felelőség a két esztendő Kacsó János borzalmas haláláért. A bíróság majd elvégzi a dolgot. Mi csak újból hangsúlyozni akarjuk, hogy nem képzelhető el olyan szegénység, olyan vagyontalanság, a szülőknél olyan gondterhes élete, amely kizárná azt, hogy a kályhában égő tüzet eloltsák, a gyufát elrejtsek, mikor a lakásból távoznak, s azt a magán segíteni nem tudó gyermekekre várják. A kis Kacsó János, aki ma szülei Erzsébet-körút 18. számú házában levő lakásán elpusztult. Őt éves bátyjával egyedül maradt a bezárt lakásban. Az apja, Kacsó Ferenc asztalos elment kenyeret keresni, anyja pedig a boltba ment vásárolni. Az öregebbik gyermek az ágyban feküdt, a fiatalabbik a két esztendő odament a tűzhelyhez s játszódozott. Egy parázs kiesett, a lenge ingecske tüzet fogott és a kisgyermek iszonyu égési sebekkel borítva eszméletlenül terült el. Az öregebbik leugrott az ágyról és egy vánkost dobott össze égő testére. A láng elaludt, de a fincska néhány peronyi kintlódás után kiszzenvedett. Mire az anya megérkezett, egyik gyermekét felismerhetetlen és elszennenedett hullája mellett sirdogáló kis fiát találta csak életben. A rendőrség emberei megjelentek, a nyomozás megindult és a fentebb elmondott tényeket tartalmazó jegyzőkönyvet átadták a bírósághoz.

— **A Fehér Keresztben lévő képgyűjtemény** holnap, csütörtökön zárul be. A képgyűjtemény iránt élénk érdeklődés mutatkozott s remélhető, hogy holnap még több kép elkel, mivel a zárás következtében a kiállító leszállított áron hajlandó adni a festményeket.

— **A jubileum.** Lehár Ferenc újra Budapesten van. A kitűnő komponistának most ezidén a második premierje volt; ezúttal az Operaházban, amely kedden mutatta be A hercegisasszonyt.

Közben pedig vágtatva aiet az új és új jubileumok felé a Király Színházban a Cigányszerelem. Estéről-estére zsúfolt ház nézi végig az előadásokat és tapsol Fedák Sárinak, akinek nagy része van a diadalban.

Most, hogy újra itt van, Zsazsát is meglátogatta Lehár Ferenc. A művésznek kedves újsággal lepte meg a komponistát.

— Tudja, hogy a jövő héten külön kis jubileumot csinálunk a maga tiszteletére.

— Igazán?

— Igazán?

— Persze, hogy igazán. Egyetlen hét alatt tízszor játsszuk a Cigányszerelemet...

— **Ruhakiosztás.** Az aradi izr. jótékony egyesület holnap csütörtökön délelőtt tizenegy órakor, az izr. fiúiskola dísztermében tartja az évi ruhakiosztását, a melyre az érdeklődőket ezúton is meghívja az egyesület elnöke.

— **Belti tűz.** Ma este fél 9 óra tájban a Forray-utca 2. számú házban Dicker József rövidáru kereskedésében eddig ismeretlen okból tűz ütött ki. Azonnal telefonáltak a tűzoltókért, akik hamarosan megjelentek a helyszínén Sztankovits parancsnok vezetésével és hozzáfogtak az oltáshoz. A munka nehezen ment, mert a helyiségben óriási füst volt, de azért két órai munka árán sikerült a tüzet eloltani.

— **Köszönetnyilvánítás.** Steinitzer József óce fennállásának 70. évfordulója alkalmából az aradi izr. jótégyeletnek, valamint az izr. népkönyháának 25—25 koronát adományozott, mely nemes szívű adományért ezúton is halás köszönetét fejezi ki: az elnökség.

— **Fischer Simon karácsonya.** Zsúfolásig megtelt helyiségek, vásárlási jókedv, örömtől kipirult arcok: külsőségek jellemzik a karácsonyi vásárt Fischer Simon nagy áruházában a Szabadság-téren. Az áruházban a forgalom egy percre sem szünetel s csak a késő éjjeli órákban csöndesedik le minden, amikor az áruház kapuit bezárják. Napközben egész néptömeg tolong az áruház bejárata előtt. 4735.

— **Születések és halálozások.** Az aradi anyakönyvi hivatalban december hó 21 én a következő születéseket és halálozásokat jelentették be: Született: Csitrom Mór szatónak Magdolna nevű leánya. Kovács Ferenc szijgyártónak Mária nevű leánya. Gregorik Antal kovácsnak Ferenc nevű fia. Meghalt: Csitrom Magdolna 5 napos leány. Kovács Erzsébet 74 éves napszámosnő. Schmidt Mária 2 hónapos leány. Drucker Ádám 51 éves cipész. Brukner Lipót 65 éves m. hiv.

— **Elragadtatással szemléli mindenki Weinberger Ferenc jó hírű ékszerészünk gyönyörű karácsonyi ajándékait. Nagy briliáns-, ékszer és ezüsteneműek raktára, tulhalmozottság és alkalmi vételek folytán. Mesés olcsó árak.** Telefon 439. 4399

— **Karácsony alkalmára megérkeztek a leg szebb női selyem- és bőrtáskák, utazó készletek, fésű- és manikűr-garnitúrák, szivar-, cigaretta-, vizit- és pénztárcák, legfinomabb francia és angol illatszerek, dísz katetták, pipere- és díszmű árúk, játékszerek, babák stb., legnagyobb választékban leszállított árban kaphatók Hegedűs Gyula üzletében, Aradon, Andrassy-tér 15. Telefon 506.**

— **Nem okoz gondot, hogy hol vegyük meg szeretetteinknek a karácsonyi és újévi ajándéktárgyainkat, mert mindenki tudja, hogy csakis Hirsch Jenő órák és ékszerésznél (Forray-utca), szerezhethetjük be a legizlésesebb tárgyakat mesés olcsó árak mellett.** 4456

— **Uri öltönyök.** Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy egy kissé régebbi, jó és finom minőségű szövetekből úgy teli, mint nyári öltönyöket 28 forinttól feljebb, ugyisintén felöltöket is ugyanolyan árért, a legpontosabban kidolgozva készítek. Kérve szíves pártfogásukat, vagyok kiváló tisztelettel inokai Tóth Lajos. 4697

— **Sok pénzt takarít meg mindenki, aki női és férfi divatcikkekben nálam szükségleteit beszerzi, mert elvem, mint kezdő kereskedő: „Nagy forgalom, kevés haszon.” Különösen megemlítem, hogy a karácsonyi szezon alkalmával csinosan kiállított ajándéktárgyaimat a gyon jutányosan bocsájtom rendelkezésére igen tisztelt vevőimnek Szíves látogatást kérve, vagyok kiváló tisztelettel Németh István Arad, Andrassy-tér 20. 4241**

— **Karácsonyfa díszek és könyvek legelőnyösebben Kerpel Izsó cégnél szerezhethők be.** 4677

— **Órák, briliáns árúk, arany ékszerek, karácsonyi ajándékok, mélyen leszállított árban legolcsóbban Kun József máv. órásnál, Aradon szerezhethők be.** 4483

— **Karácsonyi meglepetésekre alkalmas, izlées, legdivatosabb ékszerek és órák, rendkívül olcsó árban kaphatók Grallert J. és Fia ékszerészénél.** 4589

— **Alkalmi vételek folytán mindennemű karácsonyi ajándék játéktárgyakat szűk helyiség miatt mesés olcsó árban árusít az Amerikai Versenybazar Weitzer János-utca 8.** 4454

— **Francia likörök legbiztosabb készítésére, házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál.** 479

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknak, köszvénynek, cukorbetegségnek, vörhenységnek és hurutos bántalmaknak kitűnő hatása.

• Természetes vasmentes szavanyvíz. •

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógykezelőintézetekben.

SCHULTES ÁGOST. Bony-Lipódsalvator-forrás-vállalat, Budapest, Ródeli utca 2.

MULATSÁGOK.

(=) **A katolikus bál.** Az idei szezon legelőbbséggé báljának, a katolikus bálnak sikere érdekében a rendezőség már serényen munkálkodik. A bál, mely január 14-én a Fehér Kereszt nagytermében lesz, az idén is jótékonyosul. A rendezőség a bál fővédnökének felkérte Zichy János gróf vallás- és közoktatásügyi minisztert, védnököknek Andrányi Károly bárót, Apponyi Albert grófot, Bánhidya Antal bárót, Batthyány Tivadar grófot, Bohus Lajos bárót, Bohus Zsigmond bárót, Breda Viktor grófot, Hunyady Károly grófot, Károlyi Gyula grófot, Nopcsa Elek bárót, Wenckheim Frigyes grófot, védnöknek gróf Apponyi Albertnét, báró Bánhidya Antalné, gróf Batthyányi Tivadarnét, báró Bohus Lajosné, báró Bohus Zsigmondné, gróf Breda Viktorné, gróf Hunyady Károlynét, gróf Károlyi Gyulánét, báró Nopcsa Elekné, gróf Wenckheim Frigyesné. A bálra személyjegy 5 korona. Családjegy 12 korona. Karzatjegy osakis az első sorban 10 korona. Jegyeket előre válthatni a bál központi irodájában Katolikus Kör, (Batthyány-utca 27. szám. I. emelet) és a bál estéjén a bál irodában (Fehér Keresztben.)

(=) **Nyomdászok újévi mulatsága.** A nyomdászok által január 1-én, a Fehér Kereszt nagytermében rendezendő hangversenynyel egybekötött táncestély iránt oly nagy érdeklődés nyilvánult meg, amely eleve biztosította annak, hogy az estély egyike lesz az idény legjobban sikerült mulatságainak. Ami természetesen is, mert köznevelés, hogy a nyomdászok estélyein az ott nalkodó festelen jó kedv és kedélyesség által minden résztvevő kellemes órákat szerez magának. A január 1-i mulatság azonban az eddig rendezett nyomdász mulatságokat is fölülmúlja, amennyiben a műsor oly kiváló gondallal lett összeállítva, hogy annak minden egyes száma lekötő a hallgatóság figyelmét. Az estély jövedelme részben a nyomdász-szanatórium javára fordítatik. Belépő díj: személyjegy 1-60 kor., családjegy 3-20 kor. Karzatjegy az első sorban 80 fill., a többi sorban 60 fillér. Jegyek előre válthatók bármely nyomdában. A rendezőség ez úton is felhívja azokat, akik ez ideig meghívót nem kaptak s arra reflektálnak, ezt bármely nyomdában jelentsék be s a rendezőség szívesen tesz eleget minden ily irányú kérelemnek.

TÖRVENYKEZÉS.

§ Az igazságügyminiszter a sajtópörökről. Budapestről jelentik: A parlament pénzügyi bizottságában ma foglalkoztak az igazságügyi tárca költségvetésével, amelynek keretében Kenedy Géza ismertette a sajtótörvény reformját. Székely igazságügyminiszter felszólalásában tájékoztatta a jelenlévőket, hogy az új sajtótörvény értelmében a sajtópörök lefolyását meggyorsítják. A mostani lassúságnak az az oka — mondja a miniszter — hogy amikor a most érvényben lévő sajtótörvényt tárgyalták, illetékes tényezők nagy ellentállást fejtettek ki ama szakasz ellen, amely a pörök gyorsítását előzta. Ezért lehetséges az, hogy a pöröket most a végtelenségig el lehet húzni. A bizottság különben elfogadta a költségvetést.

§ A kassai petíció. Budapestről jelentik: A kuria I. választási tanácsa ma délután hirdette ki határozatát Blazár Béla dr. kassai mandátuma ellen beadott petíció dologában. A kuria négy abszolút érvénytelenségi okra nézve elrendelte a bizonyítást és utasította a kassai kir. tábla kiküldött vizsgálóbíróját, hogy úgy a petíció, mint a védelem tanuit hallgassa ki a vizsgálat során.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

R. H. Jelenleg Geszten van.

K. A küldeményt fel fogjuk használni.

Jóság, ár és súlyra

Kell a szappan összehasonlításánál és be-
vásárlásánál ügyelni.
A világ egy szappan-
sem éri el a Schmidt
szarvas szappánát
minden jó tulajdon-
ságában, tisztaságá-
ban, mosóképese-
ségében, lágyságában
és olcsóságában.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A katolikus kör felolvasó estélye. Az aradi autonóm katolikus kör ma tartotta ötödik felolvasó estélyét a Liceum nagy termében, amely ezúttal is egészen megtelt jobbra hölgyekből álló közönséggel. Bevezetőül Kaletzky Vilma zenetanárnő zongorázott, majd Vass József székesfehérvári theologiai tanár A messiási eszme kulturális jelentősége címen tartott előadást. Azt fejtegette, hogy már a zsidóknak tett isteni kinyilatkoztatásokban a messiási eszme mellett ott volt a kulturális tartalom. Kulturális tartalmat vártak a messiási tanoktól a próféták, mikor a zsidóság letért az erkölcs és monisztikus vallás teréről, és ez a kulturális tartalma meg is volt hosszú századokon át a messiási tanokban, amelyeknek a katolikus egyház a letéteményese. A katolicizmus első idejében a kulturmozgalmak megindítása lehetetlen volt, de annál nagyobb volt az egyház kulturális működése a későbbi időkben. Fejtegette előadó a kultúra fogalmát és arra a konklúzióra jutott, hogy annak tartalmát csak a messiási tan adhat, amely tulajdonképpen a református felekezeteknek, sőt a zsidó vallásnak is az alapja. A messiási tan nem a felebaráti szeretetre akarja építeni a társadalmat, csak a kulturfejlődés okozta surlódásokat akarja elsimítani. Végül buzdította szónok a közönséget, hogy lan-
kadatlanul működjön közre a messiási eszme alapján álló kultúra értelmében. A tartalmas, felekezeti békét nem bolygató, sőt liberális szónoklat nagy telítést aratott.

VIDÉK.

Szegény gyermekek felruházása. Lélekemelő ünnepélyen vett részt folyó hó 18-án, vasárnap délután a nagybítyini közönség. „A szegény gyermekek felruházó egyesület” és a Hatvany-Dentsch alapítvány kamataiból az állami elemi iskolában 98 gyermeket látott el jó meleg ruhával és lábbelivel. Körülbelül 580 kor. értékű ruhát és lábbelit osztottak ki a nagyon is hiányos ruházatu gyermekcsereg között. Öröm volt nézni, mily boldogan fogadták a kicsinyek a tanfőnök tagjai által kiosztott ruhadarabokat. Fekete József dr., az egyesület derék elnöke szép beszéddel nyitotta meg az ünnepélyt, mire az állami iskola dalárdája, Némethy János igazgató vezetésével elénekelt a Hymnuszt, melyet a nagy számban egybegyűlt közönség állva hallgatott meg. Azután következett a ruhakiosztás. Majd Menozer Eugenia III. oszt. növendék gyönyörű beszédben köszöntö meg egy a maga, mint társai nevében a jótéteményeket. Az erre következő alkalmi dal eléneklése után Némethy János szép beszédben méltatta a nap jelentőségét, buzdítva a gyermekeket a jótétemények kiérdemlésére, a haza és társadalom iránti kötelességre stb. A szózat eléneklése után befejeződött a szép ünnepély.

Miért gyönyörű a pesti nő?

Mert az archöre rózsás, üde, friss, finom, hamvas és diszkrétan matt. Hyenné tette a Yes Porcellánpouder. Minden királynő, minden nagy színésznő azt használja, mert: minden pouder közül egyedül csak az Amerikai Yes Porcellánpouder ártalmatlan, ezt a hítes vegyész bizonyítja és mert szépítő hatása biztos, millió esetben kipróbált.

A Porcellán-pouder csak „Yes” felirással valódi. Kapható az egész világon mindenütt. Az Amerikai Porcellán-pouder R. T. magyarországi főraktára: Budapest, IV. Keesském utca 8., VIII. Rákóczi-ut 9. Árak: 5.— 3.— korona.

Aradon kapható: Házza Mezőtor, B. Földes Kólemon, Vojtek és Weisz, Ried Gőze, Hajós Árpád és Hegedűs Gyula cégnél.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEZÉS.

Budapesti ár- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, december 21.

Amerika $\frac{1}{2}$ -el magasabb. Kínálat mérsékelt, vétel-
kedv gyenge, 4000 mm. változatlan.

Az árak 80 fillérre számoltva:

	Dél- árakat	2 órai árakat
Buxa 1911. áprílisa	10.91—10.92	10.92—10.93
Buxa 1911. májusa	10.83—10.84	10.82—10.83
Buxa 1911. októberre	1.62—10.63	10.62—10.63
Rozs 1911. áprílisa	7.78—7.79	7.76—7.76
Rozs 1911. októberre	7.75—7.76	7.72—7.73
Tengeri 1911. májusa	5.56—5.57	5.57—5.58
Zab 1911. áprílisa	8.37—8.38	8.38—8.39

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Dec. 21. —

Magyar aranyjárdék 4%	111.40
Magyar koronajárdék 4%	92.—
Magyar koronajárdék 3½%	81.00
Magy. földteherm. kötvény 4%	92.30
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	94.—
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	227.—
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	160.—
Osztrák járdék papírban	93.50
Osztrák járdék ezüstbe	97.25
Osztrák járdék aranyban	115.75
Osztrák koronajárdék 4%	93.40
1860. évi osztrák államsorsjegy	169.50
Osztrák-magyar bankrészvény	18.80
Magyar hitelbank-részvény	88.50
Osztrák hitelintézet részvény	66.—
Osztr.-magy.-államvasúti részvény	749.50
30 frankos arany (Napoleonkor)	19.63
Német birodalmi márka	117.55
London vista	240.—
Páris vista	95.20
50 márkás arany	23.50

Feladó szerkesztő:
BOLGÁR LAJOS.

1911. január 1.

Az Aradi Könyvnyomda-
szok Szakegyesülete és
az Aradi Gutenberg-dal-
kör a Fehér Kereszt nagytermében hangversenyyel
egybekötött táncestélyt rendez.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1910. évi december hó 22-én:

A) bérlet.

A) bérlet.

G. Kertész Ella és Góth Sándor felleptével:

A koncert.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Bahr Hermann. Fordította:
Hajó Sándor.

SZEMÉLYEK:

Heink Gusztáv Góth Sándor.	Meier Zelma	P. Harmath I.
Mária, neje	G. Kertész E.	Wehner
Jura Ferenc	Dolly Lajos.	Pollinger
Delfina, neje	Harmath J.	Pollingerné
Gerndt Eva	Zalay Margit.	Sofför
		Sütő Mancs.
		Várnay Jenő.
		Benkőné.
		Olasz Ferenc.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URANIA

mozgófénykép színház.

Műsor 1910. dec. 22-én, csütörtök:

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

1. Kötelgyártás. Látványosság. — 2. Csoda kutya. Bre-
detti színes felvétel. — 3. A nevelő ur Bohózat. — 4.
A hős pásztor. Dráma. — 5. Az új Messina. Természet-
után. — 6. A tudós. Humoros. — 7. Kec-ege ur láto-
gatába megy. Bohózat. — 8. Vashámoz. Dráma. — 9. A
sárga kéz. Az amerikai opiumbarlangok titkaiból.

Az előadások tartama 1 é. fél óra.

Előadások d. u. 5 órától kezdve

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Műsor: Ma, csütörtök 1910. december 22-én

1. Tojást tojó állatok vére. Tudományos. — 2. Hipnoti-
zált Maxi. Kacagató. — 3. Ronán hadgyakorlatok. Lát-
ványos. — 4. Egy apa keservei. Dráma. — 5. Mór-
hasonmása. Komikus. — 6. Sport az indiai hadseregben.
Látványos természeti kép. — 7. A kópárus. Dráma. — 8.
Házastörténet. Bohózat.

Délután negyed 3 és 4 órakor 2 gyermekelőadás fél
árakkal.

Az előadások d. u. fél 6 órakor kezdődnek.

Helyárak: I-ső rendű páholy 5 kor., II-od rendű páholy
4 kor. Páholyok 1 kor. Zártsék 1 kor. I-ső hely 80
fill., II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., VI-ik hely
20 fillér.

A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni.

Az előadásokon katonazene játszik.

Ruhatár. — Buffet.

NYILTTER.

Kérje csak a valódi

Kiváló toalettszert. 2691

Százszor erősebbnél használható.

A bőrt puhává, fehérré és egyben ellenállóképesé-
tesíti a kellemetlen időjárás ellen. Csakis a vörös
15, 30 és 75 filléres dobozokban. Valódi Kaiser
Borax-Szappan 80 fill. Tola-szappan 40 fill.

GOTTLIEB VOITH Wien III/1

Kapható: Vojtek és Weisz, Färber Testvérek,
Dürr Kocsárd és Schäffer Benjáminnál.

NEUMANN M.

uri szabó, cs. és kir. udv. és kam. szállító.

Férfi-, fiu- és
leányka ruhatelepe
ARAD.

Nagy karácsonyi vásár!

Dus választék karácsonyfára való cukorkánkba és karácsonyfa diszekben. —

NYÁRY TESTVÉREKNÉL,

ARAD, Salacz-utca 2. szám. Városi és megyei telefon 249. szám : : :

Lakatosműhely áthelyezés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására adni, hogy Wesselényi-utca 1. szám alatt volt

Lakatos műhelyemet

december 1-től Batthyányi-utca 23. szám alatti házba

helyeztem át

Elvállalok mindennemű építésvasalásokat, sírkerítés és takaréktűzhely készítését, ugyancsak javításokat jutányos áron.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközölköztetnek.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérem kiváló tisztelettel

Láng József.

Alapított 1840-ben.

Hönig Frigyes

harangöntődéje

ARAD, Rákóczy-utca 28. sz.

Ajánlja cs. és kir. szabadalmazott

harangjait

vas harang szerelvényeit és vas harang alványokat.

Házi mosószappanok

piperezszappanok illatszerek, stearin és templom-gyertyák

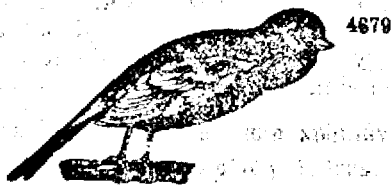
ugyancsak mindenféle mosócsikket legolcsóbban beszerezhetők

Lorenz Károly

szappangyárosnál 2044

Arad, Forray-utca.

Telefon 162. sz.

Legszebb karácsonyi ajándék egy valódi Seifert-féle harzi kanári. Kétféle énekesek 10, 12, 16 és 20 korona, nőstényeket 2, 3, 5 korona árban szállítok. 8 napi próbaidő, jótállás, nem tetszőt kicserélem.

Sándor Mihály,

Arad, Demeter-utca 68/a.

Új minta- és gazdasági gép asztalos műhely!

Van szerencsém az érdekelteket értesíteni, hogy Aradon, Mikes Kelemen-utca 45. 47. számú házban minta és gazdasági gép műhelyt nyitottam. — Elvállalok a legszakszerűbb kivitelben minden a szakmába vágó munkákat leggyorsabban és legolcsóbb árak mellett. — Szíves pártfogást kér

kiváló tisztelettel

Kronberger István

műasztalos.

Ügyes tanuló fölvetetik.

Ráérek meggazdagodni

egyelőre arra törekszem, hogy a vevőimet a lehető legolcsóbb árakkal és szolid, tisztességes kiszolgálással megelégedtsem.

Tessék meggyőződni!

Dus választékot tartok valódi arany és ezüst ékszer, ugyancsak percre kipróbált zseb és fali órákban.

karácsonyi és ujévi ajándékoknak.

Zimmer Vilmos

műorás és ékszerész

Arad Forrai-utca, gr. Hunyady-palota.

6581

BLOCH H.

papírkereskedése és könyvnyomdája ARAD, (Andrássy-tér, Salacz-utca sarok) tisztelettel felkéri nagyrabecsült vevőit, kik a karácsonyi énekekre dombornyomású levélpapírokat, újra pedig névjegyeket óhajtanak, azokat már most szíveskedjenek megrendelni, hogy több időt és gondot fordíthasson azok művészi előállítására.

Nagy választék csipkében és olcsó aranyszövetekben.

Ne törjük a fejünket, hogy hol és mit vegyünk karácsonyi és ujévi ajándéknak, mert

Olcsón csak a

Csipke Áruházban

(Asztalos Sándor-utca 4) lehet vásárolni.

A következő kizárólag

PARTI ÁRUK

kerülnek eladásra:

Női ing R. schiffonból 75 kr.-tól feljebb	Férfi ing R. R. schiffon 99 kr.-tól feljebb
Női nadrág 74	Téli ing 35
Glott alj I. dupla 125	Gallér csak 7
Lüster alj I. dupla 125	Kézelt párja 8-19
Selyem alj I. dupla 375	Harisnya 3 pár 50, 90 és 100
Műdervédő batlezt 52	Selyem gallérvédő 68
Batlezt alj 125	Klasszékeztetű párja 59
Taft selyem I. métere 68	Selyem sál 38
Celkos selyem I. métere 82	Kézmunka kongré 125
Gyermekekruhák 75	Csipke, méterje 1
Zsebkendő tucatja 58	Csipke szövet 25

Kérjük a vásárló közönséget árunk olcsóságáról meggyőződni. Tisztelettel

GEIGER GYULA FIAI

Délmagyarország legnagyobb csipkeáruházának fiókja.

Szövet métere 75 kr. Blous 125 krajcár

Telefon 162. sz.

Páratlan minőségű

la. Porosz Szalon Fűtőszén, la. Porosz Diókokszt

jutányos árban kapható

Reusz Mór, és Fia cégnél Arad, Boros Béni-tér 12.

Rheuma szesz

páratlan hatásu, bedörzsölésre való szer, hasogatás, szaggatás ellen. Egy üveg ára 1 korona.

Dr. Rozsnyay étpora

kiváló gyomorjavító. Fokozza az étvágyat, elősegíti az emésztést és megakadályozza a gyomorrontást.

Egy doboz ára 70 fillér.

Köhögés ellen használja a

= mell teát. =

Egy doboz ára 50 fillér.

Kapható egyedül

Rozsnyay Mátyás

gyógyszerész

411

Arad, Szabadság-tér.

Gondolatok jövőtökre.

Szükség ellen az ember önmagát és hozzátartozóit, úgy óvhatja meg kétségtelenül legjobban, ha a „Temesvári kölcsönös segítő szövetség” biztosítási kötvényét megveszi.

Mindenki biztosíthat itt magának tíz korona egyszeri beíratási díj, tizenkét korona évi tagsági díj, továbbá két korona esetenkénti elhalálozási járuléka fejében már egy évi tagság után: **halálesetre kétszer koronát**, három évi tagság után: keresetképtelenség esetén ötven korona havi segélyt, harmincz évi tagság után: **hatvan korona évi járadékot**.

Csekély havi járaték ellen mindenki biztosíthat leányának kétszer korona hozományt, fiának kétszer korona önállósítási támogatást. Ha a gyermek gondozója három évi tagság után meghal, megszűnnek a további befizetések és a leány 20-ik, a fiú 17-ig életéig 30 korona havi járadékot kap, továbbá házasság, illetve nagykorúság idején a teljes hozományt és önállósítási támogatást. Az intézet a legnagyobb biztonságot nyújtja. Ez évben a biztosított összeg tíz millióra rug. Az állampénztárba kétszáz ezer korona biztosítéki alap van elhelyezve.

Fölvilágosítással és prospektussal szívesen szolgál.

Arad és Hunyadmegye vezérügynöki irodája: Déva, Kun Géza-utca 6. Vezérügynök: Kökényessy J. Károly.

Ügyes és megbízható urak és hölgyek mint társasági kerestetnek fenti cím alatt

4449

Van szerencsém a nagyérd. közönség tudomására hozni, hogy

asztalos üzletemet

Kápolna-utca 8. szám alá saját házamba áthelyeztem és minden tekintetben a modern követelményeknek megfelelően berendeztem. Mint eddig, úgy ezután is fő törekvésem lesz izléses kivitel, szolid munka és olcsó árak által a nagyérd. közönség bizalmát kiérdemelni. 8951

Elvállalok modern lak- és boltberendezéseket, portale és épületmunkát.

Kész butor eladás.

A nagyérd. közönség becses pártfogását kérve, teljes tisztelettel

Molnár Antal,
épület és műbutorasztalos.

Alkalmi vőtelek

és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstművekben, Arad legnagobb óra és ékszerárakára

Deutsch Izidor

írás és ékszerész

Weitzer János-utca, Minorita-palota

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyakra átváltásnak
TELEFON 438. TELEFON 438.

ÉRTÉKEK

— Ha nincs is nagy vagyonom, de vannak pompás ékszereim.

— Ugy!? És kinél vette ön azokat az ékszereket?

Farkas 4935

Streichernél

Tökölly-tér 1. szám alatt.

— Igen, akkor kétszer annyi értéke van.

Legelőcsőbb bevásárlási forrás!

Zimmermann Ignác

Grammophonok és lemezek nagy választékban

LEGALKALMASABB

karácsonyi és ujévi ajándéktárgyak

KAPHATÓK

Zimmermann Ignác

UJONNAN BERENDEZETT NORINBERGI, DISZMŰ, FÉRFI-DIVAT ÉS JÁTÉKÁRU ÜZLETÉBEN

ARADON, Szabadság-tér 21. szám.

Legyel Testvérek házában, a színházzal szemben.

ÓRIÁSI VÁLASZTÉK TÁRSASJÁTÉKOKBAN, GŐZ-GÉPEKBEK ÉS LATERNAMAGICÁBA.

Vidéki megrendelések pontosan eszköszöltetnek!

BLOCH H.

fényképező gépek és cikkek gyári raktára, Arad, Andrásy-tér 18. szám.

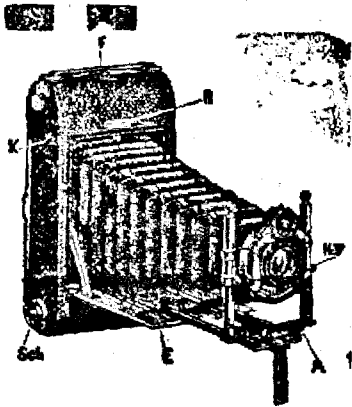
Fényképező gépek

karácsonyi alkalmi előnyáradon.

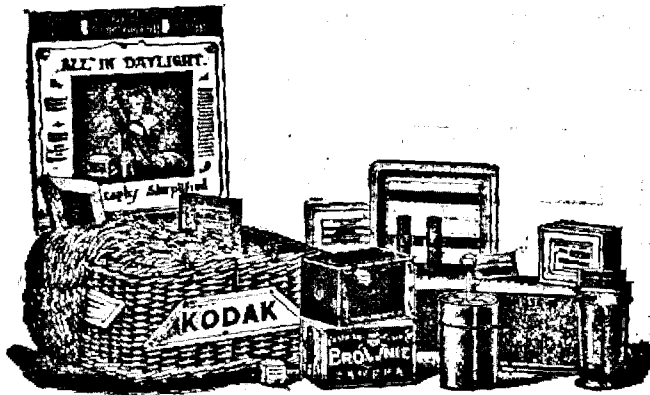
4619

Bármily áriegyzékben található áraknál — jóval — olcsóbban.

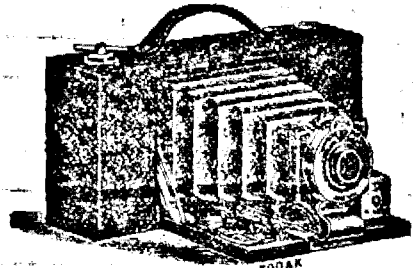
Dijmentes betanítás.

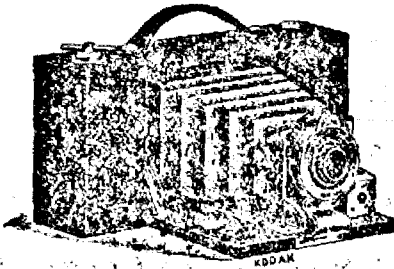
Klapp Taschen Kodak gép 3. szám
8×10 1/2 cm. képnagyság Rektilinear-
csével, teljesen alumíniumból, fekete
bőráthuzattal K. 100.— Csak filmre.

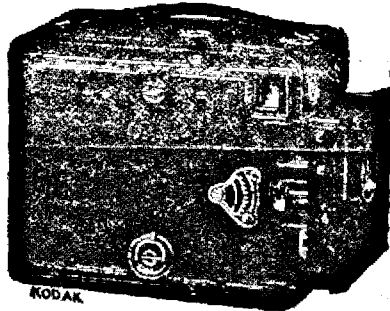
Kodak garnitúra. Teljes felszerelést és gépet tartalmaz.
1 számú Brownie képnagyság 6×6 K. 22.—
2 „ „ „ 6×9 K. 30.—
3 „ „ „ 8×10 1/2 „ 90.—

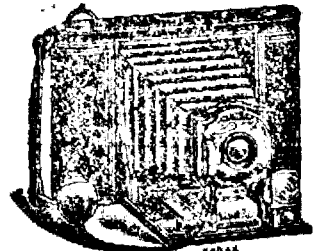
Klapp Brownie kodak 3. szám.
Képnagyság 8×10 1/2 cm. Ara K. 54.—
Csak filmre.

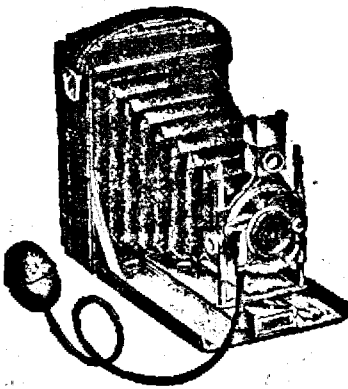
Klapp Brownie Kodak. Képnagyság 8×14 cm.
K. 62.— Csak filmre.

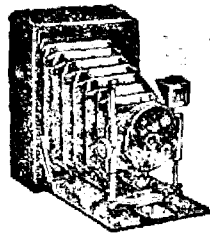
Gyora Focus Kodak 3a sz. Képnagyság 8×14 cm. !
K. 73.— Csak filmre.

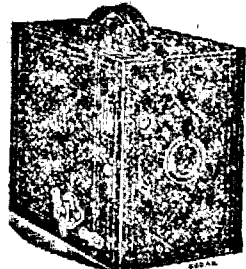
Zsch Kodak 2. sz. képnagyság 9×9 cm.
K. 73.— Csak filmre.

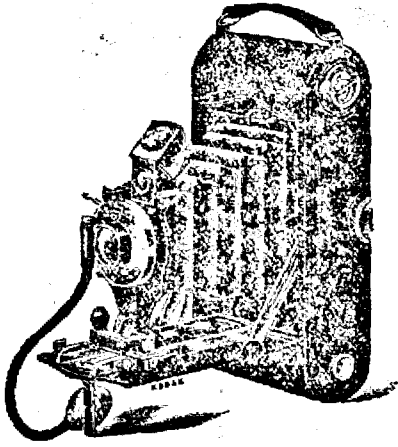
Dr. Krügener Teddy gép képnagyság 9/12 cm. K. 36.
üveglemezre 8 kassettával.

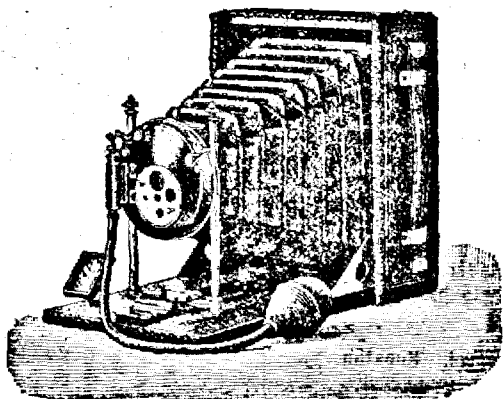
„Volta“ gép. Képnagyság 9/12 cm. Üveglemezre 2
kassettával 28.— korona. Ugyanaz jobb lencsé-
vel K. 36.—

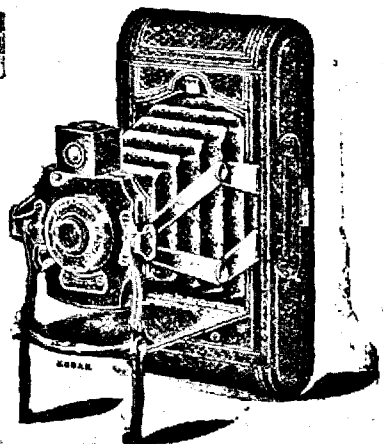
Brownie Kodak gép
1. sz. képnagyság 6/6 K. 8.50
2. „ „ 6/9 K. 16.—
2a. „ „ 6 1/2 × 11 K. 21.—

Klapp zsch kodak 3. sz. legfinomabb Doppelanastig
mat lencsével K. 180.—

„Corrida“ legfinomabb kiállítású lemezes kézigép
kitűnő lencsével és kassettával K. 65.—

Klapp zsch Kodak 1a sz. lapos filmes gép, kép-
nagyság 6 1/2 × 11 cm. K. 57.—

Minden gép raktáron van és azonnal szállítható.

A fényképező gépek árai kivéve a Brownie garnitúrákat felszerelés nélkül értődnek. Egy teljes felszerelés annak tartalmas volta szerint 10-től 20 koronába kerül.

Vidékre fényképező gépeket jótállással küldök. Minden géphez magyar vagy német teljes utasítást díjmentesen mellékelek.
Bérmentes szállítás! • Csomagolást nem számítok fel! Árjegyzéket ingyen küldök!

Szülők figyelmébe!

Koronás Áruház

Arad, Forray-utca.

Legolcsóbb bevásárlási
forrása az alanti cikkeknek:

Fogkefe

Nyakkendő

Gyermek cipő

Gyermek ing

Fésűk

Ruhakefe

Harisnyák

Esőernyők

Gyermek kalap

Gyermek zsebkendők

Hajkefe

Zsebkések

Lábravalók

Gallér és kézelők

Gyermeksapka

Iskola táska és könyvtartók

Nagy gramophon lemez, 2 oldalos K. 240.
Utazó kofferek. Gyermekkocsik.

Szíves pártfogást kér, kiváló tisztelettel

Eisele János

Koronás Áruház a. 2485

Porosz Szén Koks

4138

legjobb minőségben, legolcsóbb árban

kapható:

Roth József

Arad, Cötvös-utca 3.

Telefon 63. sz.

Telefon 63. sz.

Hoffmann Ottó

fűszer és csemegé különlegességi üzlet.

ARAD, Szabadság-tér, Gr Hunyady (Nádasdy) palota.

A téli évad beálltával és a közeledő ünnep alkalmából nagybátor a m. t. közönség szíves figyelmét fűszer és csemegé különlegességeimre felhívni. Elismert tény, hogy áruim a legkiválóbbak, összeköttetésem a legelőkelőbbek, áram versenyképesek.

Ajánlok: Prágai sonkát, Braunschweigi felvágottakat, westfali ezelenát, frankfurti, szécsi és debreczeni páros kolbászt.

Ementhall, Eidami, Groj, trappista, Rokfort, Óvári Strachine Gorgonzola Camembert, Döry, fogarasi stb. csemegé sajtok. Tescheni tea vaj.

Philippe et Caudaud sardina pistráng, konzervek, koronarak, balatoni fogas aszokban, füstölt lazac, Blüchling, sprétni, ossó, roll, filét, háring, caviár hal saláta, pástétomok, libamájkrém, aszallas és champignon gomba francia módra, angol, francia és magyar mustár, Knorr, Luit freres, Liebhof tápszerei és huski vonatal, továbbá minden fel nem sorolt csemegék.

Bols, fernet Branka, Fock, ng Bendediktiner, Coitreau triple secje stb. előkelő cégek likörjei. Martell, Courvoisier, Martz Cognac. Eredeti töltésű angol és Jamaika rumok. Moet el chandon, Heidsieck, Mumm, Pomery, Veuve olivet Törley, L. tke pezsgők. Horniman, Popoff, Pezerek teakülönlegességei.

Zsalmi és francia gourmand uborka, Mixed Pickles, olajbogyó, Capri asztali ecet stb. Angol Jam, párolt kaliforniai gyümölcsök, befőttek, amerikai Guttling Packing féle kompetek, Malaga, datolya, francia candírozott gyümölcsök, francia mandula, Paradiso, pistácia, Marmaladok, friss és conserv. ananas, Olympai leum és szmirna füge, Rahat lucum dulschasee, Szilva oedry, méz stb.

Gerband, Suchard, Lindt, főző csokoládé. Dr. Otter's süteppora, Gerband, Welsz Béla budapesti udv. cukrász, Heller, Schmidt, Fürth. csokoládé bombonjai és karamellék.

Welsz Béla Mignon-süteményei és tortácskái.

Gerband, Cailler, Gala Péter, Suchard, Lindt, Fila tejszokoládéi.

Legfinomabb csokoládé-desszertek etanilba, legzsebb élvezhető karácsonyi díszek fára agatni.

Suchard, Berndorn, Van houteus Cacao és cacao vaj.

Carr et Co., Peek Freanek Co., Pernot angol teasüteményei, Koestlin csokoládé süteményei. — Malaga Madeira, Tokaji borok, Quarneró gyöngye. Ásványvizek. Legfinomabb fűszerárak, osztrai May-féle patent és kristály cukor, liszt- és dara-cukor, legzamatossabb kávék, saját őrölt fűszerek, Rumok, főzelék-félék, Schölschiltzi szárított főzelékek stb.

Videkre csomagolás ingyen. Telefon megrendelések azonnal ellátástotnek.

Kitünő tisztelettel

4615

Hoffmann Ottó.

Városi és megyei telefon 598.

SOK
PÉNZT TAKARIT MEG
HA CIPŐ TISZTÍTÁSHOZ

ORIÁS FEDÁK KRÉMET

HASZNAL
MERT CSAK 30 FILLER
MINDENÜTT KAPHATÓ.

Ölgyeknek legkellemesebb karácsonyi meglepetés egy gyönyörű Kézápoló készlet remek kivitelben.

Gyöngyház, ezüst, teknőc, teknőc-
utánzat, csont, cocus és ébenfából
3 f.-tól 70 koronáig minden árban.

Továbbá mint hasznos és igen kedves
ajándék egy csinosan összeállított

Fésű garnitúra

1 tükör, 1 hajkefe, 1 bontó,
1 nyeles és 1 porfésű tar-
talommal.

811

Legfinomabb francia

Illatszer- ajándékok

„dus választékban.”

Rendkívül izléeses japán mintájú
illatszer

Diszdobozok

(Kazetták.)

2 üveg divatos parfüm, 1 drb.
finom szappan és poudert
tartalommal. 4 koronától
: kezdve minden árban. :

Hánzu Nestor

Vöröskereszt Drogeria

ARAD, Weitzer János-utca 2.

Városi és megyei telefon 455.

ESZTÉNÁR

A húgyhajtó és húgyaroldó
vizek Királya • or- és dús
lithion-tartalma ásványvíz.

Kiváló vegyősszetételű kővetkeztében
sikeresen alkalmazható vese-, húgyzó-
és hólyagbajok esetében, valamint
cukorbetegségek, csúszos bántal-
maksnál; továbbá a légző- és emésztő-
szervek hurutos bajainak gyógyítására

Kezelőhely: Budapest, IV. Ferenc József-utca 77.
Külföldi: EPERJES.

Főelárutók Aradon: Dör Gusztáv, a városháza
szemben, telefon 118. Nagy Farkas, telefon 828
Fejér Gyula, telefon 71. sz. 821

Karácsony és ujév

alkalmára megérkeztek:

valódi tajték és borostyán áruk,
legfinomabb szivar, cigaretta,
dohánytárcák. 4724

őzy, Hammerschlag Lipótné

Arad, Andrassy-tér 15.

Telefon 775.

Telefon 775.

Karácsonyi cipőoccasio

az előző idénnyel visszamaradt

cipőárak

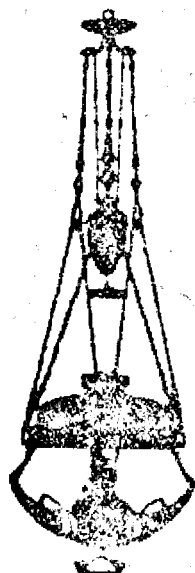
leszállított árakban kaphatók.

Lányi Marcell,

cipőraktárban

4594

Arad, Atzél Péter-utca 1. sz.

Helyszűke miatt az összes
raktáron levő

karácsonyi
ajándéktárgyaknak alkalmas
tárgyak,

bámulatos olcsó áron

lesznek árusítva.

Oriási választék izléeses üveg,
porcellán és mosdókészletekből,
modern függő és asztali lámpák-
ból. Figurás dísz tárgyak porcel-
lán, majolika, bronz és elsőrendű
china ezüsthől, ugyancsak leg-
jobb minőségű alpaca és china
ezüst evőeszközöket tartok.

Legnagyobb választék modern képkeret
mintákból.

= Fischer Mór, =

Andrassy-tér 18. Fischer Eliz. palota.

4501

Városi és megyei telefon 568.

Karácsonyra!

Legszebb karácsonyi
diszek nagy választéka;
meglepő szép ajándékok.

Ifjúsági iratokból,
képes-könyvekből

tömeges alkalmi beszerzés
folytán igen olcsó al-
kalmi példányok, kifogás-
talan, tiszta állapotban. —

Ugyancsak **diszművek**
hihetetlenül jutányos ára-
kon.

Irodalmi és zeneművekből min-
den ajándék raktáron.

Diszlevegypapírok nagy választéka.

Jdei ajándékok!

Társasjátékokban ere-
deti ajándékok.

Képeslevelezőlapok és
ujévi üdvözlések leg-
nagyobb raktára.

Egyéb ajándékok alkalmas dísz-
tárgyak nagy mennyiségben
vannak raktáron.

331

Kiváló tisztelettel

KERPEL IZSÓ

könyv- és papírkereskedése

Aradon, Andrassy-tér 20. sz.

Városi és megyei telefon 385. sz.

Haználljon Nagysád Földes-féle

Margit-Cremet,

hogy arca tiszta, üde és bájos legyen.

A MARGIT-CREME a főrangú hölgyek kedvenc szé-
pítő szere, az egész világon el van terjedve.

Páratlan hatása szerencsés összeállításában rejlik,
a bőrszonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra
lefolyása alatt észlelhető.

Mivel a MARGIT-CREMET utánozzák és hamisítják,
tessék eredeti védjeggyel lezárt dobozt elfogadni, mert
csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű
felelősséget.

A MARGIT-CREME ártalmatlan, zsírtalan, vegytiszta
készítmény, a mely a külföldön általános feltűnést
keltett.

ARA 1 KORONA.

Margit-szappan 70 fillér. - Margit-pouder 1.20.

Gyártja:

Földes Kelemen laboratóriuma

ARADON.

361

Nélkülözhetetlen háziszer

'Doré' sósborszesz.

A Doré sósborszesz

az összes használatban levő sósbor-
szeszek közül a legjobb hatásnak
bizonyult.

A Doré sósborszesz

kütiő eredménnyel használható mint
bedörzsölőszér, mindazon esetekben,
midőn a bedörzsölést szükségének
tartják, vagy ott, hol az orvos a bedörzsölést előírja. Különösen minden-
féle reumatikus fájdalmaknál, fejfájás, lábfejás, oldalszurás, hátfájás és
csuszos fájdalmaknál. 421

Belsőleg:

20-40 cseppet cukorra csepeentve kütiő
fájdalomcsillapító és gyomorerősítőszér.

Ára egy eredeti üvegnek utasítással együtt

44 fillér.

Főraktár: HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerárában,

továbbá: Ring Lajos gyógyszerárában és Vojtek és Welsz drogueriájában kapható.

Vigyázat a DORÉ névre.

Keresünk expediciók részére egy kisegítő
nő vagy férfi munkaerőt. Jelentkezni lehet
a kiadóhivatalban.

Szőrmegallérok és boák

1.50-től a legfinomabbig minden
szinben és formában. ::

Hoffmann Sándor Arad, Színházépület.

December hó 31-ig rendkívül leszállított árban lehet a legszebb

karácsonyi és ujévi ajándékcikkek

vásárolni urak, hölgyek és gyermekek részére.

Mindenkinek saját érdeke, hogy ezen divatnagyáruházat felkeresse, ha szép és alkalmas ajándékcikkek meg-
lepő olcsó árban akar vásárolni.

4638

Női és leányfelöltők és téli kabátok mélyen leszállított árban.

Rövid kivonat a raktáron levő árukból és ezenkívül számtalan alkalmas más cikkekből melyek helyszüke miatt itt mind fel nem sorolhatók.

Női ruhaszővetek,

bluzkelmék, blúz és
ruhaselymek, — sima
báronyok, mintázott
báronyok, plüssök stb.

Női fehérneműek,

női ingek, női cászet-
tek — alsók és nad-
rágok. — vászon és
damasztárak stb. —

Csipkekendők,

csipke-echarpok chenil-
la-echarpok és kendők,
selyemeharpok, se-
lyemkendők, csipkék,
szallagok, aplikációk,
aranykelmék stb. —

Női kötények,

leánykötények, diszkö-
tények, — keztyűk,
harisnyák, gallérok,
zsebkendők stb. —

Csipkefüggönyök,

ágy- és asztaltakarók,
szövetfüggönyök flanel-
takarókkartonok mosó-
kártonok, barchet pique
és mosóárak stb. —

Uri divatárak,

uri ingek, nyakkendők,
— gallérok és gallér-
védők, — urikestyűk
és harisnyák. —

1 pár Bleriot-kesztyű 25 krajcár,
gyermekharisnyák olcsóbb mint
bárho. Kérem a kirakatokat megnézni.

Minden

ötizetők, hirdetők, avagy nyomtatvány-
megrendelők

ingyen

kapja meg, ha írásban kéci, gyönyörű nagy
fali naptárunkat.

Tisztelettel
az „Aradi Közlöny“
kiadóhivatala.

Lakások és üzletek

Apponyi Albert-körut 15—16. számú há-
zamban

azonnal kiadók.

Steiner József

műpéltész

4726

Szent László-utca 7.

NÉVJEGYEK

legdivatosabb ujdonságok, utolérhetet-
len tiszta, szép és előkelő ízlésű kivitelben

■ Készíti: ■

4620

Bloch H.

papírkereskedése, könyvnyomdája Arad, Andrásy-
tér 18. sz. saroküzlet. Nyomdalüzem Salacz Gyula-
utca 3. sz. — Telefon 126.

Ez ujévre ismét vezető ujdonságok.

Vidéki megrendeléseket 24 órán belül teljesen bér-
mentes szállítással intézek el. Névjegyeim művészies
kivitelét mi sem igazolja jobban, mint az alábbi két levél

Bloch H. cég Arad.

Sziveskedjék csatolt és már Ön-
nél készült névjegyeimből ismét 200
darabot mihamarabb megküldeni.

Címem lent. Kérem az összeg
utánvételezését.

Tisztelettel
Adolf Lúbbé

Berlin S. O. Koperniker strasse 37.

(A német eredeti lefordítása.)

Charles W. Mascheroni.

Paris, 80. Rue de Tirol,

T. elm.

Múltkor Aradon voltam és ren-
deltem Önnél névjegyeit, kérem
Önt, hogy azokból nekem most ismét
100 darabot szállítson.

Charles W. Marcheroni
gazdálkodó.

(A francia eredeti fordítása.)

Megkezdődött!!

DOMJÁN SÁNDOR

szőnyegházában a

3579

karácsonyi vásár

mely alkalommal kisélejtezett, de teljesen jókarban levő

perzsa szőnyegek valamint szőnyegmaradékok

minden elfogadható árrban eladatnak.

Meglepő szép karácsonyi és újévi ajándékoknak alkalmas arany- és ezüst ékszerek és órák jutányos árakkal

Uj órákért és javításokért 4 évi jótállás.

Fränkl Leó órás-, ékszerész és látszerésznél Arad, Asztalos Sándor-utca 6-7.

APRÓ HIRDETÉSEK.

A legalkalmasabb

karácsonyi ajándékok

megérkeztek: 2007

BAUER GYULA

Arad, Minorita-palota.

Valódi tajték és borostyán különlegességek a legnagyobb választékban kaphatók. — Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan esz- közöltetnek. Alapított: 1869.

Édesem!

Szeretném, ha az ünnepek előtt találkozhatnék magával. Tapasztalhatta, hogy nincs oka aggodalomra. Csókolja J. R. 4728

„Plato Jbolya“

kérem új címét forduló postával megírni, hogy levelet oda küldhessek. 4741

Eladók:

60 diszkótésből álló Világirodalom gyöngyei, székek, képek és ház, mely áll 8 szobás és 1 szobás lakásból, üzletnek is alkalmas. Választó-u Sarkad 8-9. 4742

Friss tengeri hal

csütörtöktől kezdve kapható a Hal-téren, a városi sátorban. Olcsó árak. 4726

Kereskedelmi végzett

fiatalember azonnal felvétetik. Írás- veli ajánlatok Benoid-gyári rész- bényársághoz, Pécskai-ut 14. szám intézendők. 4739

Karácsonyra!

Legszebb karácsonyi díszek, kiváló ifjúsági iratok, képeskönyvek, dísz- művek, emlékkönyvek, társasjátékok dus választéka. Olcsó árak, al- kalmi vételek. Minden könyv- és zeneműnyomtatás raktáron. Díva- tos litografált, nyomtatott és dom- bornyomású névjegyek gyors elké- szítése. Kerpel Izso könyv- és pa- pírkereskedése, Aradon. 4071

Szöszerszám

és nyereg, használt, de jókarban levő, megvételre kerestetik. Cím a kiadóban. 4628

Csillogó karácsonyfa-díszek

képeskönyvek, meséskönyvek, ima- könyvek, levélpapírok, festőkeset- ták óriási választékban kaphatók Ingusz. I. és Fia könyvkereskedé- sében Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. 671

Ka cigarettázik

használon Progress szivarkahű- velyt, 100 drb. 25 fill. 1000 drb. K. 240. Egyedül kapható Ingusz I. és Fia könyv- és papírkereskedé- sében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. 1651

Keresek

egy ügyes, megbízható nagyon tiszta bejárónőt. Csakis olyanok jelentkezzenek, kik ennek meg- felelnek. Cím a kiadóhivatalban.

Keresünk

irodai gyakorlattal bíró kisasszonyt vagy fiatalembert, aki a levéltár (dossier) kezelést érti. Ajánlatokat „Kezdő” címen a kiadóhivatal fogad el.

Elsőrendű fedrászűő

ki a legkényesebb igényeknek is megfelel, alkalmi fésűléseket vál- lal. Inczedy Etelka, Gróf Károlyi- utca 10. 4560

AZ

Aradi Tejesarnok

árjegyzése az ünnepekre:

Tea vaj kilója ... K 3:80
Tea vaj 1/8 adag ... —48
Asztali (főző) vaj kilója 3.—
Asztali (főző) vaj 1/8 adag —38
Tejfel literje ... 140
Habtejszín literje ... 240

Elárultató helyiségek:

Karolina-utca 7. Forray-utca 1.
4727 Széchenyi-utca

Központ: Karolina-u. 7. Telefon 372.

Használt kerékpárt

és gramofont megvételre keresek. Weber, bizományi iroda Vilá- gos. 4572

Keresek

egy szobát esetleg butorozva, 2 ágygyal, lehetőleg utcai és fürdő- szobahasználattal, színház közelé- ben, esetleg teljes ellátással jan. 1 re. Értesítést kérek G. E. Arad, főposta, postafiók 3. 4688

Tizedes mérleg kerestetik

jó karban levő, 400—800 kilog- rammig, súlyokkal. Bővebbet a kiadóban. 4698

Krausz Paulin

színházépületi kirakatában megte- kinthetők a remekirodalom gyön- gyei teljesen ujjonon félárban. Ima- könyvek. Fadszámúruk festésre, égetésre fazzómunkára legújabb festőmunkák remek kézzel színezett mesterművek reprodukciói mesés és képes könyvek. 115

Fafűrészelést

pontos és gyors munkával, félől- től kezdve, olcsón elvállal Koho- nyicz József motoros fafűrészelési vállalata Bercsényi Miklós-utca. 8. Ugyanott aprított tűzifa kap- ható. 4557.

Akar Ön Pénzt

megtakarítani?

Akar Ön jó árut is olcsón venni?

nyug keresse fel

KORÁNYI

cipő-, kalap- és uri divatáruházát,

mert szép és jó árut csak ott vehet a leg- olcsóbban. — Saját érdekében győződjék meg! ésvigyázzon a cégre!

Korányi Jenő Szabadság-tér 3.
(a volt Winternitz-féle helyiség.)

Leszállított árak.

Erős munkás cipő, kézi- munka frt. 2:60 feljebb.
Férfi Box Bergsteiger frt. 3:75 feljebb.
Amerikai cipő box vagy chewro frt. 6:50 feljebb.
Női fűzős cipő frt. 2:70 fel- jebb.
Box fűzős frt. 3:50 feljebb.
Fiu-, gyermek- és leány- cipők már 80 krajcártól és feljebb.

Báli cipőkben-óriási választék!

Férfi-, női-, gyermek-, leány- és flu cipők minden kivitelben és minden árban kaphatók! oooo
Legújabb divatu kalapok, nyakkendők és fehérneműekben
állandóan nagy raktár.

IRODAI ÉS KIVITELI MUNKÁLATOT.

Tervezéseket a legmodernebb stílusban, valamint költségszámítás- kat kívánatra készítenek.
Az építésteren mindenemű felvilágosítással szolgálok.
A nagyérdemű közönség b. pártfogását továbbra is kérem

Tisztelettel

Maszni János, építész.

4781

Építész iroda athelyezés!

Maszni János

építész műszaki irodáját

Aad. Szent István-utca 7. sz. alá (saját ház)
helyezte át.

A karácsonyi vásárra mélyen leszállított árak

Róna Jenőnél

Arad, Andrassy-tér 17. Reinhart-ház.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát a legelső rangúbb férfi női és gyermek-cipőkben és divatcikkben.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérem a most be-következő karácsonyi és újévi szezonra.

Egy próbavásárlás maggyőződött a vevőt arról, hogy az árak mellett csak a legnépszerűbb orosz sárcipők és cikkeik megérkeztek.

Legelőszőbb bevásárlási forrás!

Kérem kirakataim szíves megtekintését.

LENKEI ZSIGMOND

UJSÁGVÁLLALATA

Budapest, VII. Rózsa-utca 8. szám. Telefon 176—09. szám.

Csomago és Fűszerujság

Hetilap, megjelenik minden szombaton.

A Bortermelő és Borkereskedő

Élelmiszeri hetilap, megjelenik minden szombaton. Félévre 6 korona.

Közgazdasági Lapok

Pénzügyi, ipari, biztosítási, kereskedelmi és mezőgazdasági hetilap, Megjelenik minden szombaton. Félévre 10 korona.

Textilipar

A selyem-, gyapjú-, kőszet-, szővéstársulat, valamint a kőszet- és manufaktúrák és kereskedelmi felőlát lap. Megjelenik a hó 1., 10., 20-án. Félévre 8 korona....

Fővárosi Laptudósító

Könyvnyomtatás az összes vidéki ujságok részére. Megjelenik minden kedden....

Hirdetési irodája

4728

felvesz az összes lapok részére igen előnyös feltételek mellett hirdetések és előfizetések...

633—1910. végr. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. törvényszéknek 1910 évi 20727. sz. végzése következtében Dr. Veliciu Romulus aradi ügyvéd által képviselt Kun József javára 260 kor. s jár. erejéig 1910. évi november hó 16-án fogatosított kielégítési végrehajtás útján le és felülfoglalt 1150 koronára becsült butorok, szőnyegek, képek, hintó nyilvános árverésen eladatnak.

Ezen árverés a Pannónia magyar irodalmi intézet 90 kor. 60 fill. tőkekövetelése és jár. erejéig is elrendeltetik.

Mely árverésnek a nagybattyáni kir. járásbíró 1910. V. 402/2. számú végzése folytán 200 korona tőkekövetelés, ennek 1910. évi október hó 10.

napjától járó 6%-os kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 128 kor. 20 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Menyházán, adósok lakásán leendő megtartására 1910. évi december hó 24. napjának délelőtti fél 12 órája határidőül kitézik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cikk 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Nagybattyánban, 1910. évi december hó 8.

Walder Izsó,

kir. bír. végrehajtó.

4730

Mielőtt férjhez megy kelengye beszerzése az Aradi Fehérnemű Készítő céljából érdeklődjék

Iparvállalatnál.

4733

Saját készítményű férfi fehérnemű méret szerint, ugyszintén fiú és leány intézeti fehérneműek.

Vidéki meghívásokra dus mintagyűjteménnyel azonnali átlak rendelkezésre.

Arad, Weitzer János-utca (új leányiskola-épület.)

Városi és megyei telefonszám 651.

A karácsonyi

vásár alkalmából raktáron levő utolsó idénnyről fennmaradt legfinomabb kivitelű, női felöltők, plüsch kabátok, női bundák, selyem, csipke, posztó bluzok, pongyola és juponokat mélyen leszállított áron adom el.

Radó Gyula

új divatháza ARAD.

4708

Szabott ár!

Tájékoztató

Arad legnagyobb

Karácsonyi tárlatáról.

FISCHER Nagyáruházában

Szabadság-tér 12. szám. (A vaskapu épületében.)

Kétségszövegbevonhatatlan tény, hogy Fischer Simon Nagyáruházának karácsonyi tárlata az országban az első helyen áll. Nincs egy sem, mely csak távolról is megközelítené! Nagyság, fény, pompa és választék dolgában még a fővárosi tárlatok sem tesznek túl.

Fischer karácsonyi tárlatán a legexklusívebb körök is megtalálják magas igényeik kielégítését. Remek játékszerek vannak ott fölhalmozva, melyeket a műipar produkált és egy-egy ilyen darab nagy értéket képvisel. S bár így a nagyigényű közönségről gondoskodva lett, mégis nem lesz érdektelen ezzel szemben megtudni azt is, hogy mit tartalmaz, mit nyújt már a népszerű egy koronás osztály Fischer Simon Nagyáruházában. Sok bevezetés helyett álljon itt a következő rövid kivonat:

Egy koronás cikkek:

Karácsonyfa-csengő angyalokkal önműködő
 Cengetyű kocsi
 Bohócos állat
 Báránka valódi gyapjuval
 Tűzoltó kocsi
 Csomagoló kocsi
 Nagy nyul
 Sörös kocsi
 Homokos kocsi
 Fényezett ló
 Páros lovak
 Fürdőkád babával
 Nagy csacsi
 Mozdony
 Ugró kutyácska
 Villanyos vasut
 Festék doboz
 Képes kockajáték
 Vonat
 Nagy faépítő-szekrény
 Laterna-magica
 Ólomkatonák
 Tekejáték
 Katonai felszerelés
 Gyermek hegedű
 Húzó harmonika

Legnagyobb fémtrombita
 Gyermek dob
 Nickel trombita
 Gyermek zongora
 Szájmuzsika nickelből
 Celuloid-kürt domborművel
 Karikalövő pisztoly
 Baba ágy
 Gyermek puska
 Gyermek kard
 Huszár csákó
 Öthangu trombita
 Öltözött babák
 Gummi babák
 Bádog játék csoport
 Valódi francia bábé
 Törhetetlen katonák dobozban
 Mosdó készlet
 Teljes konyha berendezés
 Tábló leánykának
 Fröbel kézimunka-játék
 Porcellán szervíz
 Baba konyha
 Baba butorok
 Diszes tűzhely
 Hinta fiúcska
 Nagy számoló gép

Harang és kalapács
 Sakkfigurák
 Sakkjáték
 Lottójáték
 Lóverseny játék
 Dominó játék köből
 Önműködő gőzös
 Képes könyv
 Seprő készlet
 Uzsonna szelence
 Lombfűrész készlet
 Zenélő doboz
 Finom gyermek esőrgő
 Öntöző kanna
 Gőzhajó
 Automobil
 Nagy ágyuk
 Kerékpáros
 Bőrostorok
 Kávédaráló
 Játék kut
 Bárfai alakok
 Mérleg
 Baba diván
 Vizben uszó állatok
 Mángorló gép
 Fa kredenc

Ékszer tartó esiszolt üveg-
 ből
 Levelező-lap album
 Diszes tükrök
 Elegáns tentatartók
 Karácsonyi emlékkönyv
 Csont tolltartó
 Kézimunkakosár
 Faldiszek
 Tűtartó gyümölcs formába
 Fa és fémkeretek
 Bőr kézi táska
 Legtinomabb bőr erszények
 Levélpapír dobozban
 Email tálcák
 Email gyufatartó szivarvágóval
 Nickel gyertyatartó gyufatartóval
 Majolika gyertyatartó bronzal
 Színes és fehér kancso
 Üveg és nickel cukortartó
 Porcukortartó nickel fogóval
 Diszes vajtartó
 Legyező
 s ezer meg ezer itt külön
 föl nem sorolható tárgyak.